24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

1941
ФЕВРАЛЬ
9
ВЫРСАРНИКУН
33 (5748) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН
ХАÇАЧĔ.

Эпĕ утмăл çул тултарнă май ман пата янă саламсемшĕн тата сывлăх сунса янисемшĕн мĕнпур организацисене, ушкăнсене тата уйрăм çынсене пĕтĕм чĕререн тав тăватăп.

К. ВОРОШИЛОВ.

1941 çулти февралĕн 7-мĕш.

ХĔРЛĔ ÇАР КУНĔ УМĔН

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕн кунĕ çывхарса килет. Совет халăхĕ çак мухтавлă юбилее СССР хĕçпăшаллă вăйĕсене тĕреклетес çĕрте çĕнĕ çитĕнўсем тунипе кĕтсе илет. Социализмлă çĕршыври ĕççыннисем хăйсен хĕçпăшаллă вăйĕсемпе — социализмлă государствăн хăватлă тĕрекĕ пулса тăракан вăйсемпе мухтанса савăнаççĕ. Пирĕн Хĕрлĕ Çар 23 çул хушши ĕнтĕ Октябрьти революци çĕнсе илнисене, пуянлăхпа ырлăха вичкĕн сыхласа тăрать. Совет халăхĕ çирĕм виçĕ çул хушшинче социализм çĕршывĕн хĕçпăшаллă вăйĕсене туса хучĕ, вĕсене яланах тĕреклетсе пырать.

Пирĕн тăван çĕршывăн тулашĕнче империализмлă иккĕмĕш вăрçă пушарĕ сарăлса пырать. Европăри, Азири тата Африкăри халăхсем тўсме çук йывăр асапра пурăнаççĕ, вăрçă вĕсене нуша кўчĕ. Вĕсемшĕн ыранхи кун татах та хăрушă пулса тăрать. Вăрçă государство чиккисене кăна мар, государствине хăйне те пĕтĕмпех пĕтерсе хурать. Çак вăрçăн хăрушă пушарĕ варринче пирĕн тăван çĕршыв никам пырса кĕрейми крепость пек тăрать, ăна хăйĕн хĕçпăшаллă вăйĕсен хăвачĕпе героизмĕ, совет халăхĕн моральпе политикăллă пĕрлĕхĕ, Совет правительствин тулашри ăслă политики хўтĕлесе тăрать.

Совет Союзĕ вăрçă тулашĕнче тăрать. Апла пулсан та, пирĕн çĕршыв оборонине тĕреклетсе пырас ыйтăва пĕр минутлăха та манмалла мар. Эпир капитализмла йĕритавралăхра пурăнни çинчен Сталин юлташ каланине яланах асра тытмалла.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ çирĕм виçĕ çул хушшинче тĕнчере чи вăйлă çар пулса тăчĕç. Çак çулсем хушшинче, çарăн çĕнĕ техникипе хĕçпăшалланнисĕр пуçне, войскăсене вĕрентсе хатĕрлес методсене тĕпренех çĕнетсе урăхлатнă, çакна кучухнехи вăрçăсен опычĕсене тĕплĕн шута илсе туса пынă. Çавăн пекех, боецсене политикăллă воспитани парас енĕпе те пысăк ĕçсем тунă. Халь ĕнтĕ пирĕн Хĕрлĕ Çар чаçĕсен пурнăçĕпе ĕçĕсем вăрçă вăхăтĕнчи обстановкăна çывăхрах пулса тăчĕç, боецсем кирек мĕнле условире те ăнăçуллăн çапăçма хăнăхса пыраççĕ. Хальхи вăрçă условийĕсем Хĕрлĕ Çар ретне каякан çамрăксене пур енĕпе те тĕплĕн вĕрентсе хатĕрлеме хушаççĕ тата Хĕрлĕ Çар боецĕ пулма нумай пĕлни, çирĕп сывлăхлă пулма кирли çинчен асăрхаттараççĕ. Çавăнпа та ĕнтĕ пирĕн спортпа физкультура ĕçне çамрăксене çар ĕçне вĕрентессипе таччăн çыхăнтарса пымалла.

Социализм çĕршывĕн хĕçпăшаллă вăйĕ партин XVIII конференцине кĕрешме хатĕр тăнипе кĕтсе илет. Совет халăхĕ ăна ку ĕçре куллен пулăшса пырать. Мĕншĕн тесен Хĕрлĕ Çар — унăн çарĕ, халăх çарĕ. Халăх хăйĕн çарĕ çине пысăк шанчăк, социализм строительствинче тунă çĕнтерўсене, хăйĕн мирлĕ ĕçĕсене сыхласа тăрас шанчăка хунă.

Çар ĕçне вĕренсе пырса тăван çĕршыва сыхлама хатĕр тăрас ĕмĕт совет çĕршывĕнчи кашни çынăн йăлине кĕчĕ. Кашни гражданин хăйĕн çар пĕлĕвне ўстерме тăрăшать. Хĕрлĕ Çарăн пуян техникипе паллашать, унăн кĕрешўри паха опычĕсем тăрăх йывăрлăхсене çĕнтерме хăнăхса пырать. Чăнах та, ку ĕçре пирĕн пысăк çитменлĕхсем пур-ха, вĕсене пирĕн кĕске вăхăтрах пĕтермелле. Партипе комсомол, профсоюз тата Осоавиахим организацисен халăха çар ĕçне вĕрентессине пикенерех тытăнса ăна анлăн сарса пымалла. Ĕçрен пушă вăхăтсенче çынсене çар ĕçне вĕренме, стрелоксем, пулеметчиксем, танкистсем, гранатометчиксем, связистсем, летчиксем, парашютистсем пулма пулăшмалла. Вĕсен пуçарулăхне организацилемелле. Халăха çар ĕçне вĕрентессине çирĕп сывлăхлă, тўсĕмлĕ, хăюллă, кирек мĕнле çанталăка та хăнăхса çитнĕ çынсене хатĕрлессипе çыхăнтарса пымалла. Ку ĕçре физкультурăпа Осоавиахим организацисем ирттерекен мероприятисем, походсемпе ăмăртусем тата ытти çавнашкал ĕçсем пысăк вырăн йышăнса тăмалла.

Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнине хатĕрленесси XVIII партконференцине хатĕрленессипе пĕр вăхăтра пулса пырать. Пĕтĕм совет халăхĕ XVIII партконференцине социализм строительствин пур участокĕсенче те çĕнĕ çитĕнўсем тунипе кĕтсе илет. XVIII партконференци ячĕпе пуçланнă социализмлă ăмăрту пĕтĕм çĕршыв тăрăх сарăлса кайрĕ. Çак ăмăртăва оборонăпа физкультура организацисем те хутшăнчĕç.

Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă ятпа физкультурăпа оборона тĕлĕшпе массăллă ĕçсем пулса иртеççĕ. Хальхи вăхăтра Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă ятпа комсомолецсен йĕлтĕрлĕ кросĕ пырать. Анчах кросăн малтанхи кунĕ комсомол организацисем кроса хутшăнма начар хатĕрленнине кăтартса пачĕ. Çавна пула та ĕнтĕ кросăн малтанхи кунĕнче пирĕн республикăра виçĕ пин çын çеç хутшăннă. Сĕнтĕрвăрри районĕнче пурĕ те 15 çын çеç старта тухнă. Çавăн пекех, Шупашкар хулинче те кросăн малтанхи кунĕ начар иртрĕ. Комсомол организацисен, малтанхи кунсенче палăртнă çитменлĕхсене тĕплĕн шута илсе, вĕсене халех пĕтермелле. Хĕрлĕ Çар XXIII çул тултарнă ятпа туса ирттерекен мероприятисем массăллă-оборонăллă ĕçсене лайăхлатма пулăшмалла, çамрăксене йĕлтĕр спорчĕ енĕпе вĕрентсе хатĕрлессине вăйлатмалла, спортăн çĕнĕ мастерĕсене палăртмалла.

Осоавиахим организацисен Хĕрлĕ Çар кунне вĕренў пахалăхне ўстернипе кĕтсе илмелле. Ку ĕçре те çитменлĕхсем нумай-ха, уйрăмах осоавиахимовецсем хушшинче дисциплина начар. Осоавиахим членĕсене йĕлтĕрпе çўреме вĕрентсе хатĕрлес тĕлĕшпе, походсем, уйсене, вăрмансене тухса тактикăллă занятисем час-часах ирттермелле. Вĕсене ячĕшĕн çеç мар, малтан тĕплĕн хатĕрленсе ирттермелле, вĕсем осоавиахимовецăн çар пĕлўне ўстерме пулăшма пултарччăр.

Халăх çар, оборона ыйтăвĕсемпе ытларах интересленме пуçларĕ. Çар ĕçне вĕрентес ыйтусем ўсрĕç. Парти организацисен ĕççыннисен ыйтăвĕсене пурнăçа кĕртсе пымалла. Колхозниксен, рабочисен, интеллигентсен пухăвĕсенче Хĕрлĕ Çар пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен докладсем тумалла, белофинсене хирĕç пынă, Хасан кўлли тата Халхин-Гол патĕнчи çапăçусен участникĕсемпе тĕл пулса калаçассине организацилемелле. Агитаторсен, запасра тăракан командирсемпе политработниксен клубсенче, вулав çурчĕсенче, суйлав участокĕсенче Хĕрлĕ Çар организаторĕсем, мухтавлă полководецсем çинчен халăха тĕплĕн, ăнланмалла каласа памалла.

Хĕрлĕ Çар кунĕсенче вечерсем, оборонăпа физкультурăллă-массăллă ĕçсем туса ирттерме хатĕрленмелле. Çак ĕçсене пĕтĕмпех Осоавиахим членĕсен хисепне ўстерессипе, ĕççыннисене массăллă-оборонăллă ĕçе йышлăн явăçтарассипе çыхăнтарса туса пымалла.

Хĕрлĕ Çар кунĕ тĕлне государство умĕнчи обязательствăсене пĕтĕмпех тултармалла, предприятисемпе учрежденисенче ĕç дисциплинине татах та çирĕплетмелле, социализмлă ăмăртăва анлăн сарса пымалла, çуракине хатĕрленес ĕçе вăйлатмалла. Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕн черетлĕ призывне хатĕрленме тытăнмалла.

Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флочĕ XXIII çул тултарнине совет халăхĕн мобилизациллĕ хатĕрлĕхне, пĕрлĕхне татах та çирĕплетнипе уявласа ирттерер!

Молдаври Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн пĕрремĕш с'езчĕ

КИШИНЕВ, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Молдаври коммунистла партин пĕрремĕш съездĕнче Молдаври Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн секретарĕ Бородин юлташ Бессарабире совет влаçĕ туса хунăранпа 7 уйăх хушшинче пулса иртнĕ пысăк улшăнусем çинчен каласа панă.

Çĕре, банксене, шултра промышленноçа национализациленĕ. Халиччен ĕçлемесĕр ларнă заводсемпе фабрикăсене юсаса ĕçе янă. Çĕнĕрен нумай предприятисем тунă, продукци туса кăларасси пĕрмаях ўссе пырать. Рабочисен ĕçукçи ик-виçĕ хут ўснĕ. Ĕç тупаймасăр пурăннă рабочисем 20 пин çын ытла ĕç илнĕ. Бессарабире пирвайхи 20 машинно-тракторнăй станци организациленĕ. Ирĕклĕ çĕр çинче хресченсем пĕтĕм чĕререн тăрăшса ĕçлеççĕ. Çĕнĕ районсенче 380 пин гектар çĕре кĕрхи çĕртме туса хăварнă.

Молдаври большевиксем хăйсен пĕрремĕш съезчĕ тĕлне ВКП(б) Центральный Комитечĕ тавра тата халăхсен çулпуçĕ Сталин юлташ тавра таччăн пĕтĕçсе тăраççĕ.

Бородин юлташ докладĕ тăрăх хĕрўллĕ пренисем сарăлса кайнă.

Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн V с'езчĕ

КАУНАС, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Литвари коммунистла партин V съездĕнче Снечкус юлташăн отчетлă докладĕ тăрăх пренисем пынă.

«Каунас Аудиняй» фабрикинче ĕçлекен рабочи Грилюс юлташ сăмахне питех те пысăк тимлĕхпе итленĕ. Вăл производствăри текстильщиксен хастарлăхĕ çинчен, Литвари коммунистла партин V съезчĕпе Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференци ячĕпе пуçланнă социализмлă ăмăртура тунă çитĕнўсем çинчен каласа панă. Съезд мандат комиссийĕн председателĕ Нюнька юлташ тунă доклада итленĕ. Вăл çапла пĕлтернĕ: съездра ĕç тăвакан сасăпа 279 делегат, канашлакан сасăпа 65 делегат. Делегатсем хушшинче — СССР Верховный Совечĕн депутачĕсем 18 çын, Литва ССР Вăхăтлăх Верховный Совечĕн депутачĕсем 25 çын шутланаççĕ.

Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн V с'езчĕ—И. В. Сталин юлташа

Юратнă тата тăван СТАЛИН юлташ!

Эпир, делегатсем, ирĕклĕ Советлă Литвара Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн V съездне пухăнса, Сирĕн пата — ĕççыннисен çулпуçĕ тата тусĕ, Марксăн — Энгельсăн — Ленинăн ĕçне малалла туса пыракан аслă гений патне, хамăрăн çулăмлă большевикла салама яратпăр.

Сирĕн яту, хаклă Иосиф Виссарионович, яланах пире Литва халăхĕн ирĕклĕхĕпе телейĕшĕн кĕрешме хавхалантарса пычĕ. Ленинла-Сталинла парти ялавĕ айĕнче Литвари ĕçхалăхĕ кĕрешрĕ тата çĕнтерчĕ.

193 миллионлă совет халăхĕн нумай нациллĕ туслă çемьине кĕрсе пĕрлешсе, Литвари ĕççыннисем пĕтĕм чĕререн савăнса тата пысăк хастарлăхпа социализм строительствин çулĕ çине тăчĕç. Çакă вăл СССР Верховный Советне депутатсем суйланă кун — 1941 çулти январĕн 12-мĕшĕнче — уççăн палăрчĕ, ун чухне ĕççыннисем, коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕсемшĕн пĕр çын пек пĕр шухăшлă пулса сасăласа, хăйсем коммунизм ĕçĕшĕн кĕрешме хатĕр тăнине, Сире, Сталин юлташ, юратнине кăтартса пачĕç.

Литва республики умĕнче питех те пысăк та ответлă задача — Совет Союзĕнчи питĕ нумай малалла кайнă тăванлă республикăсене экономикăпа культура енчен хăваласа çитес задача тăрать. Çак ĕçĕн пĕрремĕш тапхăрĕ вăл — 1941 çулта халăх хуçалăхĕн планне тултарасси. Сăмах паратпăр Сире, хаклă Сталин юлташ, государствăллă çак пысăк задачăна пурнăçа кĕртессишĕн хамăрăн пĕтĕм вăйхала парăпăр.

Тăшмансене çĕмĕрсе тăкнă, анчах вĕсене пĕтĕмĕшпех пĕтерсе çитерейменха. Вĕсем пирĕн социализм строительствине хирĕç тăрĕç, çавăнпа пирĕн хамăрăн ĕçре калама çук сыхă пулмалла, çакă вăл — большевикăн ылттăн пек хаклă пахалăхĕ, çавăн пек пулма вĕрентнĕ тата халĕ те вĕрентетĕр Эсир, Сталин юлташ.

Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн V съезчĕ большевиксен партийĕн генеральнăй линине тата хамăрăн социализмлă тăван çĕршыва хăй вĕçĕ-хĕррисĕр парăнни çинчен шантарса калать Сире, хаклă Сталин юлташ.

Литвари Коммунистсен (большевиксен) Партийĕ Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Аслă Партийĕн отрячĕсенчен пĕри пулса тăнăшăн эпир вĕçĕ-хĕррисĕр савăнатпăр.

Эсир, пирĕн тăван тата юратнă Сталин, ертсе пынипе кĕрешес тата çĕнтерсе пырас чаплă та пысăк чыса тўрре кăларас тесе, эпир алăсене канăç памасăр, большевикла пĕтĕм хастарлăхпа тăрăшса ĕçлĕпĕр.

Сывă пултăр Пĕтĕм Союзри Коммунистсен(большевиксен) Аслă Партийĕ!

Пĕтĕм тĕнчери ĕç этемлĕхĕн хаваслăхĕпе телейĕшĕн нумай, нумай çулсем хушши сывлăхлă пултăр пирĕн çулпуç, тус тата учитель тăван Сталин!

Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн IV с'езчĕ—Сталин юлташа

Мускав, Кремль, СТАЛИН юлташа

Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн IV съезчĕ Сирĕн пата, коммунизмăн пĕтĕм тĕнчипех историллĕ çĕнтерĕвĕсен организаторĕ тата çав çĕнтерўсене хавхалантарса пыракан çын патне, пĕтĕм ĕç этемлĕхĕн юратнă çулпуçĕ тата учителĕ патне, хăйĕн çулăмлă большевикла саламне ярать.

Эсир ертсе пынипе, Сталин юлташ, совет халăхĕ Эстони халăхне хăватлă пулăшу аллине тăсса пачĕ, ăна помещиксемпе капиталистсен влаçне сирпĕтсе пăрахма пулăшрĕ.

Çутă çăлтăрсем пек ялкăшса тăракан социализмлă вунултă республика хушшинче Советлă Эстония коммунизм çулĕ çине тĕреклĕн кĕрсе тăчĕ.

Эстонири большевиксен коммунистла партийĕ хăйĕн IV съезчĕ тĕлне ЦК ВКП(б) тавра çирĕппĕн пĕтĕçсе пĕрлешрĕ, съезда большевикла критикăпа самокритика паллипе, партиллĕ-политикăллă ĕçе малалла хăпартса пырас, парти организацийĕсемпе массăсем хушшинчи çыхăнăва çирĕплетес, Советлă Социализмлă çамрăк Эстони Республики умĕнче тăракан политикăллă задачăсемпе хуçалăх задачисене ăнăçлăн татса парас паллăпа ирттерет.

Эстони СС Республикинче промышленность ăнăçлăн ура çине тăрса тата реконструкциленсе пырать, ĕççыннисен пурнăçри ырлăхĕ ўссе пырать, формипе нациллĕ, содержанийĕпе социализмлă культура ўссе чечекленет. Социализм строительствин творчествăллă ĕçне пиншер ĕççынни явăçса пырать.

1941 çулти январĕн 12-мĕшĕнче СССР Верховный Совечĕн суйлавĕсенче коммунистсемпе беспартийнăйсен блокĕ тунă чаплă çĕнтерўре Эстони халăхĕн моралле-политикăллă пĕрлĕхĕ уççăн палăрчĕ.

Эпир çак мĕнпур çĕнтерўсенче Эсир, пирĕн тăван Сталин юлташ, куллен-кунах тăрăшнине çирĕппĕн туйса тăратпăр.

Эсир, хаклă Сталин юлташ, парти кадрĕсене марксизм-ленинизм никĕсĕсене вĕренсе алла илме, революциллĕ теори вăйне тата вăл мĕнле вырăн йышăнса тăнине хаклама ывăнма пĕлмесĕр вĕрентнĕ тата халĕ те вĕрентетĕр.

Эпир, Эстонири большевиксем, Эсир панă çак кăтартăва яланах асра тытатпăр.

Эсир, Сталин юлташ, Совет Союзĕнчи халăхсен туслăхне пур майсемпе те çирĕплетсе пырасси çинчен панă кăтартăва Эстонири большевиксем çирĕппĕн пурнăçа кĕртсе пырĕç, халăхсен туслăхĕ коммунизм çĕнтерессе шантарса тăракан залог пулнине асра тытĕç.

Эсир, Сталин юлташ, пире яланах большевикла революциллĕ сыхă тăма, çапăçура хăюллă та паттăр пулма, халăх тăшманĕсемпе нимĕн килĕшсе тăман çынсем пулма вĕрентетĕр.

Эпир, Эстонири большевиксем, Сирĕн çак кăтартусене чыслăн пурнăçа кĕртсе пырăпăр, буржуаллă националистсене тата ĕççыннисен ытти мĕнпур йышши тăшманĕсене, вĕсем кирек мĕнле маскăпа витĕнсе тăрсан та, пĕр хĕрхенмесĕр çĕмĕрсе пырăпăр, вĕсене пĕтĕмĕшпех кăкласа ывăтăпăр.

Капитализм тĕнчинче империализмлă иккĕмĕш вăрçă пушарĕ явăнать. Эсир ăслăн ертсе пынипе совет халăхĕ мирлĕ, творчествăллă ĕç туса пурăнма пултарать.

Эсир капитализмлă йĕритавралăхпа çыхăнса тăракан хăрушлăхсем çинчен, çакна кура Хĕрлĕ Çарпа Тинĕс-Çар Флотне пур майсемпе те çирĕплетсе пырас задачăсем тухса тăни çинчен панă кăтартусене эпир нихăçан та манас çук.

Эпир малашне те Эстонири ĕççыннисене мобилизациллĕ хатĕрлĕх, революциллĕ сыхăлăх туйăмĕпе, совет патриотизмĕн туйăмĕпе воспитани парса пырăпăр. Эпир большевикла партин никам çĕнтерейми ялавĕ айĕнче рабочисене, хресченсене, интеллигенцине коммунизм ĕçĕшĕн кĕрешме татах та ытларах пĕтĕçтерсе пырăпăр.

Сывă пултăр Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕ!

Сывă пултăр Пĕтĕм Союзри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Ленинла-Сталинла Центральный Комитечĕ!

Сывă пултăр пирĕн çулпуç тата учитель, пирĕн тăван Сталин юлташ!

Эстонири большевиксен Коммунистла Партийĕн IV съезчĕ.

Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн IV с'езчĕ

ТАЛЛИН, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Ĕнер тата паян Эстонири коммунистла партин IV съездĕнче Эстонири Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Центральный Комитечĕн отчетлă докладĕ тăрăх пренисем пынă.

Паян ирхи ларура пренисенче Эстони ССР Совнаркомĕн Председателĕ Лауристин юлташ тухса каланă. Вăл Советлă Эстонири халăх хуçалăхĕпе культурăна 1941 çулта малалла вăйлатса пымалли çулйĕрсем çинчен каланă, иртнĕ çулта тунă ĕçсен итогĕсене туса панă.

Съезда Таллин гарнизонĕнчи красноармеецсен, краснофлотецсен, командирсен тата политработниксен делегацийĕ саламланă.

Лару вĕçĕнче мандат комиссийĕн докладне çирĕплетнĕ.

Съезд Молотов, Ворошилов, Калинин, Жданов юлташсем патне саламсем янă.

Çуракине хатĕрленсе çитнине тĕрĕслемелли обществăллă смотр

СИМФЕРОПОЛЬ, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Крымри пур районсенче те колхозсем, совхозсем тата МТС-сем çурхи уйхир ĕçĕсене мĕнле хатĕрленсе çитнине тĕрĕслеме обществăллă смотр туса ирттереççĕ.

Ялхуçалăх специалисчĕсем, партипе совет активĕ ертсе пыракан çĕршер бригадăсем тракторсене, тракторпа ĕçлемелли инвентарьсене мĕнле пахалăхпа юсанине, вăрлăха, туртăм вăйне мĕнле хатĕрленине тĕплĕн тĕрĕслеççĕ.

Тĕрĕслў результачĕсене уйхир бригадисен производствăллă канашлăвĕсенче, колхозниксен пĕрлехи пухăвĕсенче анлăн сўтсе яваççĕ. Палăртнă çитменлĕхсене чи кĕске срокра пĕтерме мерăсем йышăнаççĕ.

Смотр ăмăртса ĕçлекен колхозсем, совхозсем тата МТС-сем пĕр-пĕрин ĕçне массăллăн тĕрĕслемелли ĕç пулса тăнă. Смотр малта пыракан хуçалăхсен опытне хăварт сарма пулăшать. Тельман районĕ çуракине вăхăтра хатĕрленме тытăннă. Ĕç планĕсене кашни колхозник пĕлет. Звеносем çумне участоксем çирĕплетнĕ. Чылай колхозсем сăнавлă йĕркепе уя тухса пăхнă.

УЙРĂМ ОКРУГСЕНЧИ СУЙЛАВ КАМПАНИЙĔ

Агитаци вăйланать

СЕНТЕР, февралĕн 8-мĕш. (Телефон тăрăх). Уйрăм округсем тăрăх пыракан суйлав кампанийĕ пуçланнă хыççăн районра политикăллă агитаци ĕçĕ куллен-кун вăйланса пыма тытăнчĕ. Ильинкăри агитколлектив иртнĕ вăхăтсенче питех те начар ĕçленĕ. Халĕ агитколлектив лайăхрах ĕçлеме тытăнчĕ; кашни агитатора уйрăм участоксем çумне çирĕплетнĕ. Вĕсем суйлавçăсене Сталинла Конституци, суйлав Положенийĕ çинчен ăнлантараççĕ, Чарыков юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа параççĕ.

Пашалукассинчи агитколлектив суйлав участокĕнче политикăллă агитаци ĕçне куллен туса пырать. Агитаторсем суйлав ыйтăвĕпе колхозниксен пухăвĕнче докладсем туса параççĕ, уйрăм калаçусем туса ирттереççĕ.

Ярославка ялсоветĕнчи агитаторсем агитаци ĕçне хуçалăхла задачăсемпе çыхăнтарса пыраççĕ. Ялсовечĕ 1941 çулти финанс планне февралĕн 1-мĕш тĕлне 115 процент тултарни, «Первая борозда» колхоз членĕсем самообложени укçине тўлесе татни агитаторсем тăрăшса ĕçленинчен килнĕ.

ФЕДОРОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Чарыков юлташшăн сасăлама пулаççĕ

ИШЛЕИ, февралĕн 8-мĕш. (Телефонпа). Районри суйлавçăсем 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă Иван Матвеевич Чарыков юлташăн кандидатурине ырлаççĕ, суйлав кунĕнче уншăн сасăлама пулаççĕ.

Хальхи вăхăтра колхозсенчи агитаторсем хăйсен ĕçĕсене тĕпренех лайăхлатрĕç. Вĕсем суйлав кунне, çавăн пекех Пĕтĕм Союзри XVIII партконференцине пысăк çитĕнўсемпе кĕтсе илессишĕн ăмăртăва пуçарса пыраççĕ. Кунпа пĕрлех СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатшăн Чарыков юлташăн тата уйрăм округсем тăрăх ĕççынни депутачĕсен вырăнти Совечĕсене депутата суйлама тăратнă кандидатсемшĕн сасăлама агитацилеççĕ.

Çак кунсенче Кăшавăш, Ишек ялсовечĕсенчи тата Буденный ячĕпе тăракан колхозри суйлавçăсем И. М. Чарыков юлташпа тĕл пулчĕç. Тĕлпулусенче довереннăйсем суйлавçăсене Чарыков юлташăн биографийĕпе паллаштарнă. Чарыков юлташ колхозниксемпе колхозницăсене çуракине кăтартуллăн хатĕрлеме, агротехникăна тăрăшса вĕренме чĕннĕ.

САЗОНОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Кандидат суйлавçăсем патĕнче

СОВЕТСКОЕ. Февралĕн 6-мĕшĕнче Етĕрне суйлав округĕнчи Мăн Чураш суйлав участокĕнчи суйлавçăсем Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатпа — ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕпе Я. К. Павлов юлташпа тĕл пулчĕç. Кандидатпа тĕл пулса калаçма 450 çын пухăнчĕç.

Павлов юлташ хăйĕн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа пачĕ, хăйне шанса кандидата тăратнăшăн тав турĕ.

Пухура «Прогресс» колхозри колхозник Степанов юлташ çапла каларĕ:
— Ленин—Сталин партийĕ пире савăнăçлă та пуян пурнăç пачĕ. Большевиксем ертсе пынипе колхозсем çирĕпленчĕç, пуян пурнăç çăлкуçĕ пулса тăчĕç. Манăн çемье кăçал 200 пăт тĕштырă ĕçлесе илчĕ. Павлов юлташ — парти ĕçĕшĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлекен çирĕп большевик. Çавăнпа та эпир суйлав кунĕнче уншăн пурте, пĕр çын пек пĕр кăмăллă пулса, сасăлăпăр.

Тухса каланă А. Белов, Н. Петров юлташсем тата ыттисем те суйлавçăсене Павлов юлташшăн сасăлама чĕнчĕç.

Гр. ФЕДОРОВ.

Агитаторсем вăтă суйлавçăсене ăнлантараççĕ

ХЕРЛĔ ЧУТАЙ, февралĕн 8-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Халĕ агитаторсем суйлавçăсене 506-мĕш номерлĕ Етĕрне суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатăн Я. К. Павлов юлташăн тата ĕççынни депутачĕсен вырăнти Совечĕсене депутата суйлама тăратнă кандидатсен биографийĕсемпе паллаштараççĕ.

Агитколлективсем агитаторсене вăтă суйлавçăсем çумне çирĕплетсе тухнă. Агитаторсем вĕсем патне килĕрен çўресе Сталинла Конституци тата суйлав законĕ çинчен ăнлантараççĕ.

Суйлав участокĕсенче суйлав пурлăхĕсене тĕрĕслесе тухнă. Çитменлĕхсене пĕтернĕ.

МИХЕЕВ.

Икĕ уйăхри плана тултарнă

ÇĔМĔРЛЕ. **(Хамăр корр.).** Паланри катка-пичке завочĕ ĕççыннисене кулводство планне ирттерсе тултарнипе вĕçлерĕ. Çакă вара рабочисене малашне татах та тимлĕрех ĕçлеме хавхалантарчĕ. Вĕсем сталинла виççĕмĕш пятилеткăн тăваттăмĕш çулĕнче çĕнĕ çитĕнўсем тума пулчĕç.

Рабочисемпе стахановецсем, инженерно-технически работниксем хăйсем панă сăмаха ăнăçлăн пурнăçласа пыраççĕ. Завод коллективĕ январĕн 31-мĕшне икĕ уйăх планне 97 процент тултарнă. Паянхи куна ĕнтĕ вăл февраль уйăх планне те ытлашшипех тултарнă.

Ĕç тухăçлăхне ўстерсе продукци пахалăхне лайăхлатас тĕлĕшпе уйрăмах Леонтий Левин, Андрей Баринов, Петр Грибов бондарьсем çĕнĕ çитĕнўсем тăваççĕ. Вĕсен ĕçĕнче простой, брак пулмасть, кулленхи ĕç нормисене ялан 160—180 процент тултараççĕ. Стахановец А. Баринов юлташа производствăра лайăх примерсем кăтартнăшăн иртнĕ çулта Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Хисеплĕ грамота парса наградăланă.

Станочница Ольга Понятова юлташ кашни уйăхрах плана ирттерсе тултарать. Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци умĕнхи ăмăртăва хутшăннă хыççăн татах та лайăхрах ĕçлеме пуçларĕ, халĕ вăтамран илсен нормăна 150—160 процент тултарать. Производствăра ĕçленĕ вăхăтрах Понятова юлташ пилоточ ĕçне вĕренет.

Катка-пичке завочĕ ĕççыннисене куллен кирлĕ таварсем (катка-пичке, çуна, урапа, çунашка, этажерка, вешалка, кровать, сĕтел-пукан т. ыт. те) туса кăларать. Кăçал вăл çĕнĕ йышши продукцисем туса кăларма палăртнă. Вăл шутра йĕлтĕр, корзина т. ыт. те пур.

Завод коллективĕ (директорĕ Паторов юлташ) партин XVIII конференцине куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине ўстернипе кĕтсе илме пулать.

Суту-илў работникĕсен ăмăртăвĕ

Чăвашсоюз системинче ĕçлекен суту-илў работникĕсем ВКП(б) конференцийĕ уçăлнă тĕле пĕрремĕш кварталти таварçавăрнăш планне 60 процентран кая мар тултарассишĕн ăмăртăва тухнă. Вĕсем хăйсем çине илнĕ обязательствăна пурнăçа кĕртессишĕн тимлĕн кĕрешеççĕ. Красноармейский районри сельпосенче ĕçлекенсем таварçавăрнăшĕн пĕрремĕш квартал планне 41 процент ытларах пурнăçланă та ĕнтĕ. Илнĕ обязательствăна мĕнле пурнăçа кĕртсе пынине тĕрĕслес майпа 4 хутчен канашлу туса ирттернĕ. Таварçавăрнăш планне ăнăçлăн тултарса пыракан сельпосем ытти районсенче те йышланса пыраççĕ. Вăрнар станцине Уравăшри сельпосем пĕрремĕш квартал планне январь уйăхĕнче 129 процент тултарчĕç. Вăрнар районĕнчи суту-илў работникĕсем февралĕн 15-мĕшĕнчен кая юлмасăр 5 сельпо çумĕнче сыснасем самăртмалли пункт организацилеççĕ. Çав пунктсенче пурĕ 40 пуç ытла сысна пулать. Лавкасенче, столовăйсенче тата пекарнире ĕçлекен пур работниксене те техминимум кружокĕнче вĕрентсе кăлараççĕ.

Таварçавăрнăшĕн планне срокчен тултарассишĕн кĕрешекенсем пирĕн республикăра татах та пур. Акă Улатăр районĕ февралĕн пĕрремĕш тĕлне квартал планне 40,3 процент, Йĕпреç—42,7 проц.; Пăрачкав—46,5 проц., Шăмăршă—40,3 процент тултарчĕç.

Хăйсем çине илнĕ обязательствăна тултарассишĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлекен райсоюзсемпе пĕрлех, начар ĕçлекенсем те пур-ха. Февралĕн пĕрремĕшне Шăхасан, Çĕрпў, Хĕрлĕ Чутай районĕсем хăйсен планĕсене мĕнпурĕ те 28 процент таран кăна тултарчĕç.

Илнĕ обязательствăна тултарассишĕн уйрăм райсоюзсем кăна мар, пĕтĕм суту-илў работникĕсем тимлĕн кĕрешни кирлĕ.

ХРОНИКА

РСФСР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ И. В. Жуков юлташа, РСФСР Совнаркомĕ çумĕнчи Экономсовет секретарĕн ĕçĕнчен хăтарса, РСФСР Государство Контроль Халăх Комиссарĕн Заместителĕ пулса ĕçлеме лартнă.

* * *

РСФСР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ И. И. Фадеев юлташа РСФСР Государство Контроль Халăх Комиссарĕн Заместителĕ пулса ĕçлеме лартнă

(ТАСС).

ПАРТИ ПУРНӐҪӖ

Парткабинетӑн уйӑхри ӗҫ планӗ

Ҫӗмӗрлери парткабинет ӗҫҫыннисен политикӑллӑ пӗлӗвне хӑпартса пырас тӗлӗшпе пысӑк ӗҫсем тӑвать. Вӑл коммунистсемпе, комсомолецсемпе ҫирӗп ҫыхӑну тытать. Унӑн хӑйӗн актив пур.

Парткабинет актив пулӑшнипе кашни уйӑхрах сахал мар докладсемпе лекцисем, консультацисемпе юлташла калаҫусем ирттерет. Уйрӑмӑнах коммунистсене «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» вӗренме хытӑ пулӑшать.

Акӑ унӑн февраль уйӑхӗнчи ӗҫ планӗ. Планра парти историне вӗренекенсем, ҫамрӑк коммунистсем тата интеллигенци хушшинче мӗн-мӗн тумаллине лайӑх кӑтартнӑ. Сӑмахран, ВКП(б) райкомӗ ҫумӗнчи пуҫламӗш парторганизацинчи коммунистсемпе «Основные черты марксистско-диалектического метода» тема тӑрӑх юлташла калаҫу ирттерме тата «Основные черты марксистско-философского метода» темӑпа консультаци ирттерме палӑртнӑ. Февралӗн 10-мӗшӗнче ҫамрӑк коммунистсем валли «Борьба противоположностей — внутреннее содержание в процессе развития» темӑпа консультаци, 18-мӗшӗнче большевикла партин программи ҫинчен доклад ирттерӗҫҫӗ. Учительсем валли ятарласах партин 6-мӗш съезчӗ ҫинчен доклад пулать.

Февралӗн 23-мӗшӗнче, Рабочисемпе Хресченсен Хӗрлӗ Ҫарӗ XXIII ҫул тултарнӑ май, ку тема тӑрӑх докладсемпе семинарсем, канашлусем ирттерме палӑртнӑ. Ҫитес кунсенче хулари коммунистсемпе агитаторсем валли «Роль товарища Сталина в организации побед РККА на фронтах гражданской войны» тема тӑрӑх доклад ирттермелле т. ыт. те.

Докладсемпе консультацисем ирттерес ӗҫе штатра тӑракан пропагандистсем кӑна мар, парти активӗ те хутшӑнать. Сӑмахран, партин 6-мӗш съезчӗ ҫинчен шкул директорӗ, коммунист Соловьев юлташ, парти программи ҫинчен райком секретарӗ Бобров юлташ ирттермелле.

Парткабинет хӑйӗн планне йӗркеллӗн пурнӑҫлама тытӑнчӗ. Докладсемпе консультацисем кӑтартнӑ кун, кӑтартнӑ сехетре пулса пыраҫҫӗ. Акӑ, февралӗн 3-мӗшӗнче парти райкомӗнче ӗҫлекен коммунистсемпе «Основные черты марксистско-диалектического метода» тема тӑрӑх юлташла калаҫу ирттернӗ. Унта 15 коммунист пулнӑ, 10 ҫын тухса каланӑ. Калаҫу интереслӗ иртнӗ. Мӗншӗн тесен калаҫу ирттерекенсем Гуськовпа Сидякин юлташсем ыйтӑва фактсемпе ҫутатса панӑ. Ҫавӑнпа ӗнтӗ коммунистсем кун пек калаҫусене малашне те час-часах ирттерме ыйтнӑ.

Хар. ЛИСИН.

Пуҫламӗш парторганизаци тата колхозри ферма

1939 ҫулти июль уйӑхӗнче СССР Совнаркомӗпе ЦК ВКП(б) «Колхозсенче обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫе вӑйлатмалли мероприятисем ҫинчен» постановлени йышӑннӑ хыҫҫӑн районри колхозсем выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ӗҫе чылай вӑйлатрӗҫ. Фермӑсен хисепӗ, вӗсенчи выльӑх-чӗрлӗх шучӗ, пахалӑхӗ нумай ӳсрӗ.

Арапуҫӗнчи «Арабось» колхозӑн 1939 ҫулччен ӗне ферми пӗрре ҫеҫ пулнӑ. Фермӑри ӗнесем начар пирки сӗт сахал панӑ. Ҫӳлте асӑннӑ постановлени тухнӑ хыҫҫӑн партин Арапуҫӗнчи пуҫламӗш организацийӗ мӗнпур вӑя хурса фермӑсен шутне, выльӑх-чӗрлӗх хисепне ӳстерессишӗн, пахалӑх енчен лайӑхлатассишӗн кӗрешӳ пуҫарса ячӗ. Колхозниксен анлӑ масси хушшинче ӑнлантару ӗҫне сарса, колхозра обществӑллӑ выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ыйтӑва малти вырӑна хучӗ. Ҫапла майпа колхоз 1939 ҫулта ҫӗнӗрен сурӑх ферми организацилеме тытӑнчӗ.

1940 ҫулта уйрӑмах пысӑк ӗҫсем туса ирттерчӗ. Колхозра пӗр ферма вырӑнне пурӗ 4 ферма тата хурт-хӑмӑр утарӗ организациленӗ. Хальхи вӑхӑтра колхозра 72 ӗне, вӗсенчен сӑвакан- [illegible] 45 пуҫ, 76 сурӑх, 26 сысна, [illegible] пур. Фермӑсене пӑхса тӑма та аван, вӗсем пурте пекех пӗр вырӑнта.

Ферма заведующийӗ В. Г. Соснов юлташ 5 ҫул ытла ӗнтӗ хӑй ӗҫне юратса, пӗлсе туса пырать. Фермӑра шалти ӗҫсен йӗрки пур. Ӗҫлекенсем хушшинче ҫирӗп дисциплина тунӑ. Фермӑра пурӗ 17 ҫын ӗҫлет, вӗсем пурте пӗр ҫулталӑк ытла ӗҫлеҫҫӗ. Выльӑхсем валли ӑшӑ та ҫутӑ витесем тунӑ, апат ҫителӗклӗ хатӗрленӗ. Витесем тума кӑна 1940 ҫул хушшинче 29 пин тенкӗ расходланӑ. Ҫамрӑк выльӑхсене пӑхса илессине те аван йӗркеленӗ. Ку таринччен ҫуралнӑ 4 пӑрупа 12 путек сывӑ, аван пурӑнаҫҫӗ. Вӗсене пӑхас тӗлӗшпе уйрӑмах Ксения Алексеева тата Евдокия Емельянова аван ӗҫлеҫҫӗ.

1940 ҫулта пуҫламӗш парторганизаци парти пухӑвӗсенче выльӑх-чӗрлӗх ӗрчетес ыйтӑва 4 хутчен сӳтсе-явнӑ. Ферма ӗҫне куллен тӗрӗслесе пулӑшса пыма, унта ӗҫлекенсем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе туса пыма парти членне П. Данилов юлташа ҫирӗплетнӗ. Вӑл яланах унта ӗҫлет.

Фермӑра ӗҫлекенсен условийӗ лайӑх. Вӗсен пурӑнмалли пӳртсем пысӑк, таса та ҫутӑ, кашнин уйрӑм кровать. Тӗрлӗ хаҫат-журналсем ҫырӑнса илеҫҫӗ, биллиард, шашка, домино тата радио пур.

«Арабось» колхоз фермисем районри ытти колхоз фермисемпе танлаштарсан нумай малта тӑраҫҫӗ. Вӗсенчен пример илме пулать.

И. СТЕПАНОВ.

Шкулти пуҫламӗш парторганизаци

Елчӗкри вӑтам шкулти пуҫламӗш парторганизаци шкулта пысӑк авторитетпа усӑ курать. Юлашки вӑхӑтра парторганизаци ачасен вӗренӳ пахалӑхне лайӑхлатас, комсомол пуҫламӗш организацине пулӑшас тата партипе правительство решенийӗсене учительсем патне ҫитерес тӗлӗшпе лайӑхрах ӗҫлеме пуҫларӗ, ҫавнашкалах пуҫламӗш парторганизаци енчен обществӑллӑ организацисене ертсе пырасси вӑйланчӗ.

Парторганизаци пуҫарнипе вӗренекенсен ашшӗ-амӑшӗсен пухуне ирттернӗ. Вӗсем хӑйсен ачисем шкулта мӗнле вӗреннипе тата вӗсем хӑйсене мӗнле тыткаланипе ытларах интересленме, шкула куллен пулӑшса пыма пуҫларӗҫ.

Ачасен вӗренӳри пултарулӑхне ӳстерес тата шкулти дисциплинӑна вӑйлатса ҫирӗплетес енӗпе партипе комсомол организацисем сахал мар ӗҫсем туса ирттерчӗҫ. Ҫавна пула ачасем тӑрӑшса вӗренеҫҫӗ, вӗренӳре ӗлкӗрсе пыраҫҫӗ. Шкулта отличниксемпе ударниксем 97 ача. Вӗренекен ачасем киле парса яракан заданисене йӗркеллӗ туса пыраҫҫӗ.

Парторганизацинчи коммунистсем хӑйсене панӑ порученисене вӑхӑтра пурнӑҫа кӗртеҫҫӗ. Филимонов коммунист—5-мӗш «Б» класӑн руководителӗ. Ҫак класс вӗренӳпе те, дисциплина енӗпе те ытти классенчен малта пырать.

Учитель-коммунистсем вӗренӗве практикӑллӑ ӗҫсемпе ҫыхӑнтарма тӑрӑшаҫҫӗ. Халӗ шкулта ҫамрӑк натуралистсен, машинӑсене, агротехникӑна вӗренмелли кружоксем ӗҫлеҫҫӗ. Шкулӑн ҫӗр участокӗ пур. Ҫуркунне ҫав участок ҫинче тӗрлӗрен опытсем ирттерме палӑртнӑ.

Халӗ пуҫламӗш парторганизаци Пӗтӗм Союзри XVIII партконференцине вӗренӳ пахалӑхне тата дисциплинӑна вӑйлатса янипе кӗтсе илессишӗн кӗрешет.

А. ДУДКИН.

Комсомол хуҫалӑхӗнче ҫирӗп йӗрке пулмалла

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Комсомол хуҫалӑхне йӗркеллӗ тытса усрасси—вӑл пуҫламӗш организацисен кулленхи ответлӑ ӗҫӗ пулса тӑрать. Ҫакна ВЛКСМ уставӗ те, ВЛКСМ Центральный Комитечӗн комсомол членӗсемпе кандидачӗсене учета илесси ҫинчен кӑларнӑ инструкцийӗ те пӗр пӑркаланмасӑр пурнӑҫласа пыма хушаҫҫӗ.

Ҫак ӗҫе комсомолӑн районри чылай организацийӗсем пурнӑҫа кӗртсе пымаҫҫӗ. Пуҫламӗш организацисем райкомӗпе 97 шутланаҫҫӗ. Ҫак организацисенчен комсомол хуҫалӑхне йӗркеллӗ тытса усракансем питӗ сахал. 1940 ҫулшӑн пуху протоколӗсене ВЛКСМ райкомне 14 организаци пачах тӑратман. 32 организацинчен кӑна сайра хутра кӑна тӑратаҫҫӗ. Сакӑр колхозра комсомол организацисем саланса каясси патне ҫитнӗ. 21 колхозра комсомол организацисем пачах ҫук. Яманакри, Тӗрерти туллимар вӑтам шкулсенче комсомол организацисем тума май пулсан та, вӗсене организацилеме шутламаҫҫӗ.

«Чамыш», «Смычка» колхозсенчи комсомол пуҫламӗш организацисенчи комсомолецсем иртнӗ ҫулшӑн член укҫи пачах тӳлемен. Ҫавнашкалах райҫӗрӗҫ пайӗнче ӗҫлекен комсомолецсем те 1940 ҫулшӑн член укҫи халӗ те тӳлемен.

Комсомолӑн уйрӑм организацийӗсем ӗҫ хучӗсемпе тӗрлӗрен документсене пӗркесӗр тытаҫҫӗ. Васнарти Сталин ячӗпе тӑракан колхозри комсомол организацинче (секретарӗ Митрофанов) ӗҫ хучӗсемпе документсене колхоз правленинче шкаф ҫинче усӑ ҫӗрте усраҫҫӗ. Комсомолецсене учета илмелли кӗнекене пӗтӗмпех ҫурса пӗтернӗ. Учетран тухса кайнӑ комсомолецсене те тухса кайни ҫинчен паллӑ туман. Тухса кайнӑ комсомолецсем ҫинчен райкомола та пӗлтермеҫҫӗ. Яманакри пуҫламӗш организацинче ӗҫ хучӗсене Прокопьева хӑй хваттерӗнче усрать. Красноармейскри больницӑра комсомол организаци секретарӗ Сидорова юлташ ӗҫ хучӗсене ҫуррине хӑйӗн хваттерӗнче, ҫуррине аптекӑра усрать. «Смычка» колхозри комсомол организацин секретарӗ Семенов юлташ организацинче миҫе комсомолец тӑнине те пӗлмест.

Ҫак ӗҫсем пӗтӗмпех ВЛКСМ райкомӗн куҫӗ умӗнчех пулса пыраҫҫӗ. Учет пайӗн заведующийӗ Н. Яжиков, ВЛКСМ райкомӗн секретарӗ пулса ӗҫленӗ Н. Уткина юлташсем комсомол хуҫалӑхне ҫирӗплетес вырӑнне хӑйсем ӑпӑхтарса пынӑ. Н. Яжиков колхозсенчи комсомол организацисене комсомол хуҫалӑхне ҫирӗплетес енӗпе пулӑшман кӑна мар, колхозсенчи комсомол организацисен ӗҫӗсемпе интересленмен те.

Уткинӑпа Н. Яжиков юлташсем комсомол райкомӗн хуҫалӑхне юхӑнтарнӑ.

ВЛКСМ райкомӗн бюровӗ Н. Яжикова учет пайӗн заведующинчен хӑтарчӗ. Ун вырӑнне халь кӑна Хӗрлӗ Ҫартан таврӑннӑ Федоров комсомолеца лартнӑ.

П. МАЙОРОВ.

Билет илеҫҫӗ... лекцине пымаҫҫӗ

Пирӗн Шӑмӑршӑра та парти историне, марксизм-ленинизма вӗренекенсене пулӑшма час-часах лекцисем ирттереҫҫӗ. Пирвайхи вӑхӑтра лекцисем итлеме парткабинета 50—60 ҫын ытла ҫӳретчӗҫ. Анчах, юлашки вӑхӑтра лекци итлеме ҫӳрекенсен хисепӗ чылай чакрӗ.

Акӑ, январӗн 30-мӗшӗнче тӳлевлӗ лекци пулчӗ. Марксизм-ленинизм обществӑри экономикӑллӑ аталану ҫинчен вӗрентни темӑпа лекцине вӑтам шкул директорӗ Яковлев юлташ вуларӗ.

Лекци пуласси ҫинчен ик-виҫ кун малтан пуҫламӗш организацисене пурне те пӗлтернӗ. Билетсем те сутнӑ. 49 ҫын лекци итлеме пымашкӑн билет туяннӑ. Анчах январӗн 30-мӗшӗнче мӗн курӑнчӗ-ха? Лекцине пурӗ те 2[illegible] ҫын кӑна пынӑ. Вӗсен хисепӗнче — лесхозран пыни 1 ҫын, райсовет исполкомӗ ҫумӗнчи пуҫламӗш парторганизацинчен—7 ҫын, шкултан—4 ҫын, больницӑра ӗҫлекенсем—4 ҫын, судпа прокуратура работникӗсем—1 ҫын, ыттисем райком работникӗсем пулчӗҫ.

Чылай пуҫламӗш парторганизацисенчен лекци итлеме пӗр ҫын та пыман. Суту-илӳ организацисенче, милици органӗнче т. ыт. ҫӗрте те ӗҫлекенсем, уйрӑмах ертсе пырас ӗҫри работниксем лекци итлеме ҫӳременни тӗлӗнтерет.

Лекци итлеме сахал ҫын ҫӳрени, ҫитменне билет илнисем те хӑшпӗрисем пыманни—пуҫламӗш парторганизацисен секретарӗсем парткабинет работникӗсем те ҫителӗксӗр ӗҫлени ҫинчен калать. Билет илсен те лекци итлеме пыман юлташсем кӑсъере билет выртни—пуҫри пӗлӳ вырӑнне пулать, тесе йӑнӑш шутлаҫҫӗ пулас.

ИВАНОВ.

Обком пленумӗн решенине сӳтсе-яврӗҫ

ИШЛЕИ. Февралӗн 5-мӗшӗнче селькорсемпе колхозсенчи стена хаҫат редакторӗсен районри канашлӑвӗ пулса иртрӗ. Канашлура малта пыракан колхозсен председателӗсемпе агитколлектив руководителӗсем те пулчӗҫ.

ВКП(б) Чӑваш Обкомӗн V пленумӗн итогӗсем ҫинчен ВКП(б) райкомӗн секретарӗ Сазонов юлташ доклад туса пачӗ. Вӑл ҫуракине хатӗрленес ҫӗрте стена хаҫачӗсем тумалли ӗҫсем ҫинчен тӗплӗн чарӑнса тӑчӗ.

«Большевик» колхоз председателӗ И. Елахов юлташ иртнӗ ҫулта вӑйлӑ тырпул туса илес ҫӗрте стена хаҫачӗ колхоза пысӑк пулӑшу пани ҫинчен каларӗ. Ҫав колхозранах «Ҫулӑм» стена хаҫат редколлеги членӗ В. Чигаркин юлташ стена хаҫатне уйӑхра 3 номертен кая мар кӑларса тӑни ҫинчен каласа пачӗ.

«Ҫулӑм» стена хаҫат редколлегийӗ «Стахановец» стена хаҫачӗн чӗнӗвне сӳтсе-явнӑ хыҫҫӑн «Агроном» колхозри стена хаҫачӗн редколлегийӗпе ӑмӑртса ӗҫлеме тытӑннӑ.

С. ГОРЛАНОВ.

Комсомолецсем харпӑрхӑй тӗллӗн вӗренеҫҫӗ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Шӗнерпуҫӗнчи вӑтам шкул ҫумӗнчи комсомол комитечӗ комсомолецсемпе союзра тӑман ҫамрӑксем хушшинче «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» вӗренес ӗҫе аван йӗркеленӗ. Ку организацире 45 комсомолец парти историне харпӑрхӑй тӗллӗн вӗренсе пыраҫҫӗ.

Акӑ, комсомолец А. Козловский «ВКП(б) историйӗн кӗске курсне» кӗҫӗн звено тӑрӑх вӗреннӗ, халӗ марксизм-ленинизм классикӗсен произведенийӗсем тӑрӑх вӗренме тытӑннӑ. Вӑл 6-мӗш сыпӑка вӗренет, кашни сыпӑк тӑрӑхах конспектсем ҫырса пырать. Марксизм-ленинизма вӗренекенсене пулӑшма ирттерекен лекцисемпе консультацисене ҫӳрет.

Ҫавӑн пекех комсомолка С. Петрова юлташ та тӑрӑшса вӗренет. Халӗ вӑтам звено тӑрӑх 8-мӗш сыпӑка вӗренсе ҫитнӗ, конспектсене йӗркеллӗ ҫырса пынӑ.

В. Вотяковпа Н. Иванов юлташсем хӑйсен пӗлӗвне ӳстерес тӗлӗшпе пӗр-пӗринпе ӑмӑртса вӗренеҫҫӗ.

ЭНДРЕЙ ПЕТӖРЕ.

Лайӑх ӗҫлекен агрокружоксем

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри колхозсенче пурӗ 42 агрокружок организациленӗ. Унта 800 ҫынна явӑҫтарнӑ. Кружокра бригадирсем, звеньевойсем тата ялхуҫалӑх ӗҫӗнче малта пыракан колхозниксем вӗренеҫҫӗ.

Еншик Чуллӑ ялсоветӗнче пурӗ 4 агрокружок ӗҫлет. Ку кружоксем лайӑх ӗҫлекен кружоксем шутланаҫҫӗ. Кружока райҫӗрӗҫ пайӗ ҫирӗплетсе панӑ программа тӑрӑх учительсем ертсе пыраҫҫӗ. Паянхи куна 4-шар заняти пулса иртнӗ. Унта 150 ҫын вӗренеҫҫӗ.

Тӗрер ялсоветӗнчи колхозсенче те агрокружока 127 колхознике явӑҫтарнӑ. Кунсӑр пуҫне ялсовет ҫумӗнче колхоз председателӗсем валли, бригадирсем, депутатсем валли ятарласа агрокружок организациленӗ, унта пурӗ 45 ҫын вӗренет. Кружока участокри агроном Алексеев юлташ ертсе пырать. Занятисем яланах йӗркеллӗ иртеҫҫӗ. Кружокра вӗреннӗ чух Вӑрнар районӗнчи Кольцовкӑри Сталин ячӗпе тӑракан колхозӑн опычӗсемпе паллашаҫҫӗ.

Т. МАЙОРОВ.

КРИТИКӐПА БИБЛИОГРАФИ

„Марксизмӑн юррисен юрри“*)

«Коммунистсен партин манифестне» Маркспа Энгельс пролетариатӑн пӗтӗм тӗнчери пӗрремӗш организацийӗ—«Союз коммунистов» хушнипе ҫырнӑ. Пуҫласа вӑл 1848 ҫулта, Парижри пролетариатӑн июньри восстанийӗ умӗн, француз чӗлхипе пичетленсе тухнӑ.

Ҫак кӗнеке марксизм-ленинизм наукинче питех те пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать. Сталин юлташ ун ҫинчен — «марксизмӑн юррисен юрри», тесе каланӑ. «Коммунистсен партин манифестӗнче» ҫырса хунӑ идейӑсем тӗрӗссине истори пӗтӗмӗшпех ҫирӗплетсе пачӗ. Пирӗн ҫӗршывра, ҫӗр чӑмӑрӗн улттӑмӗш пайӗнче, Маркспа Энгельс ӗҫне малалла илсе пыракан ҫулпуҫсем — Ленинпа Сталин ертсе пынипе социализм туса хунӑ. Ҫакӑ вӑл «Коммунистсен партин манифесчӗн» идейисене ӗҫре пурнӑҫа кӗртнине пӗлтерет.

«Ҫав произведенире,—тет Ленин,—ҫӗнӗ миросозерцание, социальнӑй пурнӑҫа та ҫавӑрса илекен, вӗҫне ҫитиех тӗрӗс пыракан материализма, аталану ҫинчен пур енлӗ те тарӑн вӗрентӳ пулса тӑракан диалектикӑна, класс кӗрешӗвӗн теорине тата коммунизмлӑ ҫӗнӗ общество туса хуракан пролетариатӑн пӗтӗм тӗнчери историллӗ рольне гениллӗ паллӑлӑхпа тата яр-уҫҫӑн кӑтартса панӑ» (Соч., т. XVIII, стр. 6).

«Ҫак пӗчӗк кӗнеке темиҫе томсем вырӑнне тӑрать: халиччен цивилизациллӗ тӗнчери мӗнпур организациленнӗ тата кӗрешекен пролетариат унӑн шухӑшӗпе пурӑнать, ун шухӑшӗпе малалла пырать» (Соч. т. 1, стр. 413).

«Коммунистсен партин манифестӗнче» тӑватӑ сыпӑк. «Буржуасем тата пролетарисем» тенӗ пӗрремӗш сыпӑкра обществӑн пӗтӗм историне, классен кӗрешӗвӗн историне, капитализм мӗнле ҫуралса тухса аталаннине, унӑн законӗсене, пролетариатӑн класлӑ кӗрешӗвӗн аталануне, буржуази пӗтесси тата пролетариат ҫӗнтересси, иккӗшӗ те пурпӗрех пулмаллине, коммунистла революци этемлӗх историнче ҫӗнӗ самана пуҫласа янине кӗскен ҫутатса панӑ.

Первобытно-обществӑллӑ строя шутламасан, «ку таринччен пулнӑ мӗнпур обществӑсен историйӗ классен кӗрешӗвӗн историйӗ пулнӑ».

«Ирӗклӗ ҫын тата чура, патриций тата плебей, помещик тата крепостной, мастер тата подмастерье, кӗскен каласан, — пусмӑрлакан тата пусмӑрта пурӑнакан пӗр-пӗринпе ӗмӗрех хирӗҫсе пурӑннӑ, е вӑрттӑн е уҫҫӑн пӗр чарӑнми кӗрешсе пынӑ, ҫав кӗрешӳ яланах е пӗтӗм обществӑна революциллӗ ҫӗнетсе урӑхлатнипе, е кӗрешекен классем иккӗшӗ те пӗтсе ларнипе вӗҫленнӗ» («Коммунистсен партин манифесчӗ», чӑвашла изд., стр 26).

Капитализм законӗсене «Коммунистсен партин манифесчӗ» генилле уҫса кӑтартнӑ. Феодальнӑй общество ӑшӗнчен ҫитӗнсе тухнӑ буржуаллӑ общество сословиллӗ уйрӑмлӑхсене пӗтерсе тӑкнӑ, классен хирӗ-хирӗҫлӗхӗсене, хирӗҫӗвӗсене уҫҫӑн курӑнакан тунӑ, общество икӗ пысӑк класс ҫине, пӗр-пӗрне хирӗҫ тӑракан классем ҫине — буржуазипе пролетариат ҫине уйӑрӑлса кайнӑ.

Пролетариат буржуазие хирӗҫ кӗрешесси пролетариат пулса кайнӑ кунранах пуҫланса каять. Пролетариат тата унӑн класлӑ ӑнланулӑхӗ ӳснӗ май, кӗрешӳ буржуаллӑ обществӑри икӗ тӗп класс тытӑҫӑвӗ пулса каять. Ҫав тытӑҫура пролетариат ҫӗнтерсе хӑйӗн диктатурине туса хурать.

Иккӗмӗш сыпӑк — «Пролетарисем тата коммунистсем». Унта рабочи класс авангарчӗ ҫинчен, коммунистсен партийӗ ҫинчен калакан вӗрентӗвӗн никӗсне хывнӑ. Пролетариат класа, вара — политикӑллӑ партие организацилет; пролетариат коммунистсен партине туни пролетариат хӑйхаллӗнлӗ политикӑллӑ вӑй пулса тӑнине пӗлтерет. Партин чи кирлӗ задачисенчен пӗри — пролетариатӑн класлӑ ӑстӑнне, класлӑ ӑнланулӑхне аталантарасси. Парти пролетариата, унӑн класлӑ кӗрешӳне ертсе пыма, буржуази пуҫпулса тӑрассине сирпӗтсе антарса пролетариат диктатурине туса хума кирлӗ.

Ҫак сыпӑкрах, производство средствисем тӗлӗшпе буржуаллӑ уйрӑм харпӑрлӑха пӗтерсе, обществӑллӑ коммунизмла харпӑрлӑх туса хурас ыйтусем тӗлӗшпе наукӑллӑ коммунизмӑн задачисемпе принципӗсене палӑртнӑ, личность ирӗклӗхӗ, воспитани, мӑшӑрланасси, ҫемье, национальность, государство ыйтӑвӗсем капитализм условийӗсенче мӗнлине тата коммунизм условийӗсенче мӗнле пулмаллине ҫутатса панӑ.

«Социализмлӑ тата коммунизмлӑ литература» ятлӑ сыпӑкра Маркспа Энгельс вӗсемчченхи социализмла теорисене пӗтерсе хумаллах критикленӗ, наукӑллӑ коммунизм идейисене никӗсленӗ. Наукӑллӑ коммунизм пур тӗрлӗ утопиллӗ социализмран тӗпрех уйрӑм. Вӑл хӑйӗн программине, хӑйӗн стратегипе тактикине обществӑллӑ аталанӑвӑн законӗсене, капитализм аталанӑвӗн законӗсене тӗрӗс пӗлсе тӑнипе тӑвать. Ҫавӑнпа та наукӑллӑ коммунизмӑн теориллӗ никӗсӗсем обществӑллӑ аталанӑвӑн законӗсене, революци законӗсене чӑннипе палӑртса тӑраҫҫӗ, вӗсем наука ҫине, обществӑн чи революциллӗ класӗ ҫине таянса тӑраҫҫӗ, ҫавӑнпа вӗсем никам ҫӗнтерейми вӑй пулса тӑраҫҫӗ.

«Коммунистсем оппозициллӗ тӗрлӗ партисем ҫине мӗнле пӑхаҫҫӗ» ятлӑ юлашки сыпӑкра коммунистсен партин тактикин никӗсӗсене кӑтартса панӑ.

«Коммунистсен партин манифесчӗ» ҫумне Энгельсӑн «Коммунизм принципӗсене» тата «Коммунистсен Союзӗн уставне» хушса пичетлесе кӑларнӑ. «Коммунизм принципӗсем» «Коммунистсен партин манифесчӗн» никӗсӗ пулса тӑнӑ, ӑна автор малтанласа ҫырса хатӗрленӗ. Ҫак асӑннӑ произведенисем марксизмӑн теорийӗнче паллӑ вырӑн йышӑнса тӑраҫҫӗ, ҫавӑнпа вӗсене «Манифестпа» пӗрле пичетлесе кӑларни питех те кирлӗ пулнӑ.

Маркспа Энгельс монополиллӗ капитализм пуличченхи тапхӑра, империализм пуличченхи тапхӑра тӗпчесе вӗренсе, ҫакӑн пек вывод тунӑ: социализмлӑ революци уйрӑм ҫӗршывра ҫӗнтерме пултараймасть, вӑл пӗр вӑхӑтрах цивилизациллӗ нумай ҫӗршывсенче ҫеҫ ҫӗнтерме пултарать, тенӗ. Ҫакна Энгельс уйрӑмах «Коммунизм принципӗсенче» татӑклӑнах кӑтартса панӑ. Ҫакӑ вӑл Маркспа Энгельс пурӑннӑ вӑхӑтшӑн питех те тӗрӗс пулнӑ. Анчах XX-мӗш ӗмӗр пуҫламӗшӗнче капитализм монополиллӗ капитализм сыпӑкне — империализм сыпӑкне кӗнӗ. Капитализмӑн империализмлӑ сыпӑкне тӗпчесе, Ленин, империализм тапхӑрӗнче капитализм сикчевлӗ аталаннин законне уҫса парса, капитализм ҫавӑн пек пӗртан мар аталаннӑ пирки социализм уйрӑммӑн илнӗ пӗр ҫӗршывра ҫӗнтерме пултарнине никӗслесе пачӗ, социализм пӗр вӑхӑтрах пур ҫӗршывсенче те ҫӗнтерни пулма пултарайманнине кӑтартса пачӗ.

* * *

«Коммунистсен партин манифесчӗ» чӑвашла иккӗмӗш хут пичетленсе тухрӗ. Ӑна куҫарасси, паллах ӗнтӗ, пит йывӑр ӗҫ, анчах ҫав вӑхӑтрах пит те усӑллӑ ӗҫ.

Марксизм-ленинизм классикӗсен произведенийӗсене куҫарса пичетлесе кӑларнӑ чухне марксизм-ленинизм никӗсӗсене хывакансен шухӑшӗсене тӗрӗс каласа памалла, чӗлхепе шухӑшсен вӑйне нимӗн пӑсмасӑр, мӗнпур хӑватлӑхӗпе кӑтартса пама тӑрӑшмалла. Ҫавӑнпа та кашни сӑмах хӑйӗн вырӑнӗнче пултӑр тесе тӑрӑшмалла.

«Коммунистсен партин манифестне» пӗтӗмӗшпе илсен хурламалла мар куҫарнӑ. Анчах, пит те шел, ҫав хушӑрах пач юрӑхсӑр куҫарса редакциленӗ вырӑнсем те тӗл пулаҫҫӗ.

Чӑвашла куҫарса кӑларнинчи хӑшпӗр ҫитменлӗхсем ҫине кӑтартса парар.

Вырӑсла: «Открытие Америки и морского пути вокруг Африки создало для подымающейся буржуазии новое поле деятельности» (стр. 29.).

Чӑвашла куҫарнӑ: «Америкӑна тата Африка тавра тинӗс ҫулне тупса уҫни ӳссе хӑпаракан буржуази валли ҫӗнӗ ӗҫ майӗсем туса хунӑ» (26 стр.). Кӑна «...буржуази валли усӑ курма ҫӗнӗ вырӑнсем (е талккӑшсем) туса хунӑ», тесе куҫармалла пулнӑ. «Ҫӗнӗ ӗҫ майӗсем» тенине тӳрех «новые способы труда» вырӑнне ӑнланмалла, анчах кунта пачах сӑмах ун ҫинчен пымасть. Е тата:

«Угнетенное сословие при господстве феодалов, вооруженная и самоуправляющая ассоциация в коммуне...» (стр. 29).

«Феодалсем пуҫпулса тӑнӑ чухнехи пусмӑрти сослови, коммунӑра — хӗҫпӑшалланса тата хӑйсен ӗҫӗсене хӑйсем туса пыракан пӗрлешӳ...» (27 стр.).

Пусмӑрти сослови яланах хӑйӗн ӗҫне хӑй туса пынӑ, уншӑн никам та ӗҫлемен. Кунта хӗҫпӑшалланса хӑйсен управленине хӑйсем йӗркелесе пыни ҫинчен каланӑ вӗт-ха? Куҫарсан вара пачах урӑхла пулса тухнӑ.

Чӑвашла куҫарса кӑларнӑ кӗнекере хӑшпӗр тӗлте пач йӑнӑш шухӑшсем те палӑраҫҫӗ. Акӑ, эпир ҫапла вулатпӑр:

«Ӗҫлеве текех ӗнтӗ капитал, укҫа, ҫӗр ренти, кӗскерех каласан монополизацилеме юрӑхлӑ обществӑллӑ вӑй тума юрамасть, урӑхла каласан, ҫынӑн хӑйӗн харпӑрлӑхӗ текех ӗнтӗ буржуаллӑ харпӑрлӑх пулма пултарайман самантран, — ҫав самантран вара, личноҫа пӗтернӗ, тетӗр эсир» (39 стр.).

Кӑна ниепле те ӑнланма ҫук. Пӗрремӗшӗнчен, пуплев пачах чӑвашла мар, сӑмах купи ҫеҫ пулса тухнӑ, тепӗр енчен, Маркспа Энгельс шухӑшне те татӑклӑнах пӑснӑ вара. Вырӑсла ку вырӑн ҫапла:

«С того момента, когда нельзя будет более превращать труд в капитал, в деньги, в поземельную ренту, короче — в общественную силу, которую можно монополизировать, т. е. с того момента, когда личная собственность не может более превращаться в буржуазную собственность, — с этого момента, заявляете вы, личность уничтожена» (стр. 43). Ҫакна чӑвашла куҫарса калама пулнах ӗнтӗ, анчах редакторсем темшӗн вара сӑмах тупман?

Чӑвашла куҫарнӑ: «Пурнӑҫа усрама тӳрремӗх кирлӗ продуктсене ӗҫлесе илессине — ют ҫын ӗҫӗпе усӑ курма пултаракан нимӗнле ытлашши пурлӑх та хӑвармасӑр хӑйне валли продуктсене илессине эпир пӗрех те пӗтерессшӗн мар» (стр. 38).

Вырӑсла: «Мы вовсе не намерены уничтожить это личное присвоение продуктов труда, служащих непосредственно для воспроизводства жизни, присвоение, не оставляющее никакого избытка, который мог бы создать власть над чужим трудом» (стр. 42).

Чӑвашла кӑна, пирӗн шутпа, ҫапла каламалла пулнӑ: «Ӗҫпе тунӑ продукта уйрӑм ҫын хӑйне валли илессине, пурнӑҫа тытса усрама кирлӗскерне, продукта ытлашши илесси, ют ҫын ӗҫӗпе усӑ курассине туса хума пултараканскер, ҫук чухне, хӑйне кирлинчен ним чухлӗ те ытлашши мар илессине эпир пӗрех те пӗтерессшӗн мар».

«Следовательно, частная собственность должна быть также ликвидирована, на ее место заступит общее пользование всеми орудиями производства и распределение продуктов по общему соглашению, или так называемая общность имущества» (стр. 69), тесе каланине ҫапла куҫарнӑ:

«Ҫапла вара, уйрӑм харпӑрлӑха та пӗтермелле, ун вырӑнне производствӑн пур орудийӗсемпе усӑ курни тата продуктсене пӗтӗмӗшле килӗшӳ туса валеҫни, е пурлӑхсем пӗрлешӳ аллинче текенни пулса тӑрӗ» (62 стр.).

Е татах: «...Политикӑллӑ власть вӑл —ҫав сӑмаха хӑйӗн пӗлтерӗшпе илсен, пӗр класӑн теприне пусарма организациленӗ вӑйӗ пулса тӑрать» (стр. 44).

Чӑн та, политикӑллӑ власть вӑл — пӗр класс теприне пусарма организациленӗ вӑй. Анчах Маркспа Энгельс кунта пӗр класс (буржуази) тепӗр класа (пролетарисене) организациленсе ирӗксӗрленине кӑтартса параҫҫӗ. «Политическая власть в собственном смысле слова — это организованное насилие одного класса для подавления другого» (стр. 48).

«Политикӑллӑ власть вӑл — ҫав сӑмаха хӑйӗн пӗлтерӗшӗпе илсен, пӗр класс тепӗр класа пусарма организациленсе ирӗксӗрлени», тесе каламалла пулнӑ.

Чӗлхе тӗлӗшӗнчен якатса ҫитереймен предложенисем те тӗл пулаҫҫӗ. Акӑ, сӑмахран: «Ҫапла вара буржуази пуҫланса кайнӑ никӗсе пулса тӑракан производство тата улӑшу средствисене феодальнӑй обществӑрах туса хунине куртӑмӑр эпир» (стр. 30).

Кун пек предложенине темиҫе хутчен вуласан та ӑнланса илме ҫук.

Ҫавӑнпа пӗрлех терминсем тӗлӗшпе шайӑрӑксем курӑнаҫҫӗ: «чисто денежные отношения» (стр. 28) — «уҫҫӑн (?) укҫаллӑ отношенисем», «застывшие» (стр. 31) — «ҫирӗпленсе ларнӑ» («укрепившиеся» тени пулать»), тесе куҫарнӑ.

«Присвоение» сӑмаха вара пит тӗрлӗрен куҫарнӑ, ку сӑмахпа тӗрӗс усӑ курман. «Способ присвоения» (стр. 39) тенине «пуйма май паракан», тесе куҫарнӑ. Ку пӗртте тӗрӗс мар, «присвоение» ялан мар пуйма май парать. Ҫав страницӑрах вара икӗ строка аялларах ӑна «туяну меслечӗ» тесе куҫарнӑ. Ку та пачах тӗрӗс мар, «туяну меслечӗ» тенине «способ приобретения» вырӑнне ӑнланмалла пулас. Тепӗр ҫӗрте вӑл сӑмаха «ӗҫлесе илесси» тесе ҫырнӑ.

Хӑшпӗр ҫӗрте сӑмахсем сиксе юлни е ытлашши сӑмахсем кӗртсе хуни тӗл пулать:

«...производствӑн пур орудийӗсемпе усӑ курни»... (стр. 62) — «...производствӑн пур орудийӗсемпе пӗрле усӑ курни» кирлӗ; «...пур япаласене питех те нумай тӑвакан общество туса хума...» (стр. 62) — «...пур япаласене питех те нумай тӑвакан обществӑллӑ строй туса хума» кирлӗ, «...иккӗмӗшӗнчен, шултӑра промышленность тата производствӑна аслӑлатмашкӑн вӑл паракан майсем...» (стр. 61) — «...иккӗмӗшӗнчен, шултӑра промышленность тата производствӑна вӗҫӗмсӗр аслӑлатмашкӑн вӑл паракан майсем...» кирлӗ.

Сӑмахсем ҫакӑн пек сиксе юлни те шухӑша пӑсать, туллин ӑнланма май памасть, е тепӗр чухне урӑхла майлӑ ӑнланмалла та туса хурать.

Ҫапла вара, «Коммунистсен партин манифестне» чӑвашла куҫаракансемпе редакцилекенсем ӗҫе тӗплӗн туман, ответлӑха туйса ӗҫлемен. Куншӑн вӗсене питех те хурламалла. Марксизм-ленинизм классикӗсен произведенийӗсене куҫарса кӑларас ӗҫри ҫавӑн пек ҫитменлӗхсене хӑвӑртрах пӗтерес пулать.

Н. КОЛЮШКИН.

МОПР ӗҫне лайӑхлатас ыйту райком бюровӗнче

ТАВАЙ. Районри МОПР ячейкисен отчетпа суйлав пухӑвӗсем мӗнле иртсе пыни ҫинчен ВКП(б) райкомӗн бюровӗн ларӑвӗнче сӳтсе-яврӗҫ. Чылай колхозсенче МОПР ячейкисем отчетпа суйлав пухӑвӗсене ирттерес ӗҫе вӑхӑтра тытӑннӑ. МОПР членӗсен кивӗ билечӗсене ҫӗнӗ билетсемпе улӑштарса пӗтернӗ. Член укҫисене пухас енӗпе те чылай ҫитӗнӳсем тунӑ. Колхозсенчи МОПР ячейкисенчен юлашки икӗ уйӑхра, МОПР билечӗсене улӑштарнӑ тата отчетпа суйлав пухӑвӗсене хатӗрленсе пынӑ май, 900 тенкӗ ытла член укҫи пухса плана 90 процент ытларах тултарнӑ. Ҫав вӑхӑтрах МОПР райкомӗн секретарӗ Кудряшов юлташ МОПР организацисен отчетпа суйлав пухӑвӗсене ирттерес ӗҫе ВКП(б) райкомӗн пропагандӑпа агитаци отделӗ ҫине шанса тӑни курӑнчӗ. 26 ячейкӑран 5 ячейкӑра МОПР билечӗсене те улӑштарса пӗтермен, отчетпа суйлав пухӑвӗсене ирттерес тӗлӗшпе те нимӗнле организациллӗ ӗҫсем те туман-ха.

Сӑмахран, Тӑрмӑшри парти тата комсомол пуҫламӗш организацисенче МОПР ячейкисене пачах «ҫухатнӑ». Пуҫламӗш парторганизаци секретарӗ К. Антонова юлташ колхозра МОПР членӗсен шутне те тата МОПР ячейкин секретарӗ пулса кам ӗҫленине те пӗлмест. Ҫав вӑхӑтрах пуҫламӗш парторганизацинче 21 коммунистран 4 ҫын кӑна МОПР членӗнче тӑраҫҫӗ. МОПР билечӗсене ҫӗнӗ билетсемпе ку таринччен те улӑштарман. Ҫав вӑхӑтрах коммунистсемпе комсомолецсен тата колхозниксен е актив пухӑвӗсенче МОПР организацийӗсене вӑйлатса ярас тӗлӗшпе 1940 ҫулта пӗр ыйту та лартман.

ВКП(б) райкомӗн бюровӗ пуҫламӗш парторганизацисене тата МОПР райкомӗн секретарьне Кудряшов юлташа отчетпа суйлав пухӑвӗсене ирттерес, МОПР организацисене вӑйлатас енӗпе кирлӗ пек кӑтартусем парса хӑварчӗ.

М. РАЗНОМАЗОВ.

---

*) **К. Маркспа Ф. Энгельс.** «Коммунистсен партин манифесчӗ». Чӑвашиздат. 1940 ҫул. Куҫараканӗ Г. А. Молостовкин. Куҫарнине Н. С. Меценатовпа Г. Г. Ишиванов редакциленӗ.

Пахча-çимĕçсене хĕл каçарасси

Апат-çимĕç продуктисем хушшинче пахча-çимĕçсем пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Çавăнпа та пахча-çимĕçсене тата çĕрулмине пăсăласран сыхласа усрасси пысăк ĕç пулса тăрать. Хĕллехи вăхăтра тĕрĕс пăхса усрамасан çĕрулми тата пахча-çимĕçсем часах пăсăлаççĕ. Çĕрулмипе пахча-çимĕçсенче шыв тата углевод нумай. Çав япаласем, çĕрулмине тĕрĕс пăхса усрамасан, бактерисемпе тĕрлĕ кăмпа чирĕсем хăвăрт ĕрчеме аван услови туса параççĕ. Аманнă çĕрулмине часах бактери, кăмпа чирĕ лекме пултарать.

Çĕрулмине лайăх пăхса усрамасан унăн пахалăхĕ тата çĕрулмири крахмал хисепĕ чакать.

Çĕрулмине тата пахча-çимĕçсене лайăх пăхса усрасси пуринчен ытла температурăпа сывлăшри нӳрлĕх мĕнле пулнинчен килет. Ытлашши ăшă çĕрте усранă çĕрулми варринчен хуралса каять. Ăшă 5 градусран кая пулсан çĕрулмине чир ертекен бактерисем ĕрчеме чарăнаççĕ.

Çĕрулмине ытлашши сивĕ вырăнта усрасан, унăн шăтса тухас пахалăхĕ чакать. Сивĕ вырăнта усранă çĕрулмине лартсан, вăл кая юлса шăтать.

Ăшă 3,3 е 4,4 градусран мала пулсан, çĕрулми вăхăтсăр шăтма тытăнать. Çавăнпа вăрлăхлăх çĕрулмине тата тымар-çимĕçсене усранă вырăнта ăшă 1—2 градусран мала е кая пулмалла мар.

Хранилищера ытлашши нӳрĕ пулни çĕрулми чирĕсене хăвăрт сарăлма пулăшать. Çĕрулмисен папкисем шăтса тухма тытăнаççĕ. Çавăнпа та хранилищесенче çĕрулми шăтса кайнине асăрхаса тăрас пулать.

Çĕрулми усранă вырăнта сывлăш нӳрлĕхĕ 80—85 процент пулмалла. Хранилищери нӳрлĕхе чакарас çĕрте извеçпе е тăварпа усă курма пулать. Тымар-çимĕçсене тата купăста усранă çĕрте 90—95 процент, сухан усранă вырăнта 65—70 процент нӳрĕ пулни кирлĕ. Ытлашши типĕ сывлăш пулни çĕрулмин чĕрĕ висине хăвăрт чакарать, вăл вăхăтсăр шанать. Çĕрулми тата тымар-çимĕçсене усранă вырăнсенче температурăна сăнаса тăма термометр, сывлăшри нӳрлĕхе сăнама — психометр пулмалла.

Хранилищери нӳрĕ сывлăш пулнине тата кирлĕ температурăна вентиляци трубисене уçса, сывлăша çителĕклĕ улăштарса тăнипе йĕркелеме пулать. Вентиляци трубисем хранилищери температурăна пĕр пек улăштарса тămалла.

Çĕрулми усранă вырăнта çĕрулми купи ăшĕнчи температура пĕрпек пулманни çакăнтан та килет. Пысăк купасенче сывлăш çителĕклĕ улшăнса тăрайман пирки, купаран тухакан ăшă тытăнса тăрать, çавăнпа та ăшă сывлăш пухăнса пынипе хранилищери сывлăш ăшăнса ырать.

Кун пек хранилищесенче таса сывлăш кĕрекен трубасем кирлĕ, ăна çĕрулми купи ăшне кĕмелле тумалла. Тата ытлашши ăшăннă сывлăша улăштарма уйрăм трубасем кирлĕ. Вентиляци хранилищери сывлăша майĕпен пĕрпек улăштарса тăнипе çĕрулми йĕпенсе кайса пăсăласран сыхлать.

Çиме хăварнă çĕрулмине çутă вырăнта 2—3 кунтан мала усрама кирлĕ мар, мĕншĕн тесен ун пек чухне çĕрулми тутийĕ чакма пултарать. Çавăнпа та çĕрулмине тĕттĕм вырăнта усрамалла.

Хăшпĕр колхозсенче çĕрулмине пăхса усрас ĕç çине кирлĕ пек çавăрăнса пăхмаççĕ. Чкаловский районри Крупская ячĕпе тăракан колхозра вăхăтра пăхман пирки 1200 пăт çĕрулми шăнса кайнă, Сĕнтĕр районĕнчи «1905 год» колхозра шăннă çĕрулмине таса çĕрулмипе пĕрле хутшăнтарса усрама хунă пулнă, вăхăтра пăхман пирки 110 пăт çĕрнĕ. «Прожектор» колхозра та 10 тонна çĕрулми шăнса пăсăлнă.

Çавăн пекех Советский районри Энгельс ячĕпе тăракан колхозра шăннă çĕрулмисене сыввисемпе хутшăнтарнипе 300 центнера яхăн çĕрнĕ.

Усранă чухне çĕрулми çĕрни пуринчен ытла тĕрлĕрен чирсенчен килет.

Нӳрлĕ çĕрĕк (мокрая гниль) чирĕпе чирленĕ çĕрулми çемçелет, çиелти хуппи йĕпенет, каярахпа çĕрулми пĕтĕмпех çĕрме тытăнать. Çĕрнĕ çĕрулминчен шăршлă шыв тухать. Ку чир бактерисем куçарса янинчен килет. Нӳрлĕ çĕрĕк—хăрушă чир, вăл хăвăрт сарăлса çĕрулмисене нумай çĕртме пултарать.

«Черная ножка» чирĕпе çĕрулми çеçкере ларнă чухнех чирлет. Çеçкере ларнă вăхăтра туни тымар çыххи патĕнчен хуралса çемçелсе каять, вара çеçке вăхăтсăр шанса типме тытăнать, кăшт туртнипех тăпăлса тухать.

Чирлĕ çеçкерен бактерисем çеçке аври тăрăх куçса çĕрулмине чирлеттереççĕ. Вара çавăн пек çĕрулми усранă чухне йĕпенсе çĕрме тытăнать.

Хранилищере ку чирпе чирленĕ çĕрулми пулни питĕ хăрушă. Чир пĕрпĕринчен ерсе пĕтĕм хранилищипех сарăлма пултарать.

«Кольцевая гниль» (ункă чирĕ). Ку чирпе чирленĕ çĕрулмине çурмаран касса пăхсан асăрхама пулать. Чирленĕ çĕрулми хĕррипеле, йĕри-тавра çемçелсе каять, вăл вырăнта сарăрах тĕслĕ шыв тумламĕсем пулаççĕ. Алăпа хытăрах пуснă вырăнтан çара шĕвек тухать. Çак чирлĕ вырăнтан çĕрулми майĕпен çĕрме тытăнать.

Ку чире çĕрулми ункă евĕрлĕ хуралса е кăвакарса кайнинчен уйăрса илеççĕ.

Типĕ çĕрĕк (сухая гниль) чирĕпе чирленĕ çĕрулми пĕрĕнсе хытать е хăш чухне хытăрах пуснипех саланса каять. Типĕ çĕрĕк чирĕ кăмпасенчен пуçланса каять. Нӳрĕ вырăнта типĕ çĕрĕк чирĕпе чирленĕ çĕрулмисем çемçелсе каяççĕ.

Фитофтора чирĕпе чирленĕ çĕрулми хуппи çине хăмăр тĕслĕ пăнчăсем тухаççĕ. Фитофтора чирĕпе çĕрулми ытлашши нӳрĕ тата ăшă 3 градусран мала пулнă вырăнта ытларах чирлет.

Кăçал хĕллехи вăхăтра районсенчи лабораторисенче çĕрулми вăрлăхĕсене тĕрĕслесе пăхнă хыççăн, вăрлăхсем акма юрăхлă кондицине ларманни палăрнă. Çакă вăл çуллахи вăхăтра çĕрулми чирĕсемпе çителĕклĕ кĕрешменнинчен тата вĕсене тĕрĕс пăхса усраманнинчен килет. Республикипе 36.994 тонна çĕрулми тĕрĕсленĕ пулсан, вĕсенчен 23.201 тонна е 62 процент акма юрăхлă кондицине ларман.

Çĕрулмисене тĕрĕс пăхса усрас ĕç çине ытларах çавăрăнса пăхмалла. Хранилищесенче çĕрме пуçланă çĕрулмисене суйласа илмелле. Чирлĕ çĕрулмисене вăхăтра суйласа илмесен ытти çĕрулмисене те çĕртме пултараççĕ.

Вăрлăх валли хăварнă çĕрулмине ытти çĕрулмисенчен уйрăм усрамалла. Вăрлăхлăх хăварнă çĕрулмисене ытти сортсемпе хутăштарма кирлĕ мар.

Хранилищесене таса тытса усрамалла. Хĕллехи вăхăтра шăшисем шăтăксем тунипе сивĕ кĕрсе çĕрулми шăнса каясран асăрхамалла.

Вăрлăхлăх çĕрулмисене лартас умĕн чирсенчен сыхланас майпа формалин шывĕпе чӳхемелле. Формалин шывне çапла хатĕрлемелле: пĕр пай 40 процентлă формалин илсе 200 пай шывпа хутшăнтармалла. Çĕрулмине çав шывра 5 минута хушши тытса тăмалла. Вара шывран кăларнă хыççăн 2 сехет хушши купара шăналăкпа е брезентпа витсе тăратмалла. Ун хыççăн çĕрулмине типĕтмелле. Пĕр центнер çĕрулмине чӳхеме 30 литр формалин шывĕ кирлĕ.

Агроном Н. КОНДАКОВ.

УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: ялхуçалăхĕнче малта пыракан çамрăк колхозниксен республикăри слечĕн делегачĕсем. **Çӳлти ретре** (сулахайран сылтăмалла): Çĕрпӳри зоотехникăллă опытлă станцинчи зоотехник Г. К. Кузьминская, Елчĕк районĕнчи «Марс» колхоз бригадирĕ К. Г. Мантеев, Шăмăршă МТС трактористки В. П. Фомина, Кувакино МТС тракторнăй бригада бригадирĕн помощникĕ В. И. Горбунов, ферма заведующийĕ Г. П. Порфирьев (Элĕк районĕ), ферма заведующийĕ А. К. Кузьмина (Шупашкар районĕ). **Аялти ретре:** йĕтĕн акса тăвакан бригадăн бригадирĕ С. П. Семенова (Улатăр районĕ), Сĕнтĕр МТС трактористки А. В. Кабуркина, Чкаловский районри «Первое Мая» колхозри ĕне фермин заведующийĕ М. С. Халипов, Сĕнтĕр районĕнчи зоотехник М. Т. Потапова, уйĕç бригадин бригадирĕ С. Пугачев (Етĕрне районĕ), Вăрнар районĕнчи Кольцовкăри Сталин ячĕпе тăракан колхоз доярки Т. П. Пупина.

К. Бабаев фото-ӳкерчĕкĕ.

Садсенчи хĕллехи ĕçсем çинчен

Хĕл кунĕсем садоводсене канăç памаççĕ. Сивĕ çанталăкра йывăçсем шăнса пăсăласран сыхланипе пĕрлех, вĕсене мулкачсемпе шăшисенчен те тимлĕн сыхламалла.

Кăçалхи хĕл те садоводсене питĕ хумхантарать. Иртнĕ хĕл çанталăк нумай вăхăт хушши сивĕ тăчĕ, çавна май нумай йывăçсем чăтаймасăр вăйсăрланса юлнă пулнă. Вĕсен чăтăмлăхĕ нумай чакнă. Кăçалхи хĕл вĕсемшĕн татах та кансĕртерех пулма пултарать.

Тӳрех калас пулать, хăшпĕр садоводсем хĕле начар хатĕрленчĕç. Иртнĕ кĕркунне вĕсем çимĕç йывăççисен тунисемпе турачĕсене чĕркесе сыхмарĕç, йывăçсен кăкĕ тавра мулчировани туса хăвармарĕç т. ыт. те. Çак ĕçсене туса ирттермен хăшпĕр садоводсем çитес çуркунне хăйсен йăнăшĕсене самаях туйса илме пултарĕç, садсенчи чылай чĕрĕ йывăççене тупаймĕç.

Çимĕç йывăççисене массăллăн хăрса пĕтесрен сыхлас тесен, сад тытакан колхоз руководителĕсен тата ытти хуçалăхлă организацисен çитес кунсенчех çакăн пек ĕçсем туса ирттермелле: хĕл кунĕсенче час-часах пысăккăн улшăнса тăракан температурăра йывăçсен тымарĕсене тата тунисене сыхласа хăварас тесе, çавăн пекех çĕр ăшне нӳрлĕх ытларах пухса хăварас шутпа çамрăк садсен мĕнпур лаптăкĕшĕнче юр тытса хăвармалла. Юра щитсем лартса е çапăсем пăрахса тытма юрать.

Йывăçа, унăн тунине тата турачĕсене чĕркесе сыхнă пулсан, вĕсене çĕнĕрен сыхмалла. Çак ĕçе пачах туман пулсан йывăç тунисемпе турачĕсене халех чăрăш турачĕсемпе, е улăмпа чĕркесе çыхмалла. Астуса тăрас пулать: çак ĕçсем çимĕç йывăççисене сивĕ çанталăкра пăсăлса пĕтесрен сыхласа хăварассинче пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ.

Агроном Р. ОСАНОВ.

Сĕт тăратмалли плана тултарнă

ÇЕРПУ. Анатри Кипекçери «Емĕт» колхозăн ĕне фермийĕ государствăна 1941 çулта сĕт тăратмалли плана тултарнă. Çак кунсенчех колхозниксемшĕн сĕт тăратма тытăнаççĕ.

ТУПĂШЛĂ ОТРАСЛЬ

Колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси тата ялхуçалăх продукцисен заготовкисемпе закупкисене иртерес политикăри улшăнусем çинчен СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленисем артельсен хуçалăхне вăйлăн аталантарса пыма пит те пысăк майсем туса пачĕç. Ăна эпир хамăр колхозăн ӳсĕмĕнчен те лайăх куратпăр.

Пирĕн колхозăн 1940 çулччен государствăна 12.600—15.000 литр сĕт тăратмалла пулнă. Халĕ, çĕнĕ закон тăрăх, пирĕн 6750 литр памалла. Унсăр пуçне пирĕн колхоза пĕрремĕш çул 20 процент льгота параççĕ, çапла вара пирĕн 6750 литр мар, 5400 литр сĕт памалла пулать. Февралĕн 10-мĕшне çак обязательствăна пĕтĕмпех тултаратпăр.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçе хăвăрттăн вăйлатса пырасси пĕтĕмпех кадрсенчен килет. Кадрсем мĕнпур выльăх-чĕрлĕхе юратса пăхса усраççĕ пулсан, унăн продуктивлăхĕ те пĕрмаях хăпарса пырать. Пĕр тĕслĕх. Пирĕн колхоз 1931 çулта ĕне ферми организацилерĕ. Анчах унăн ӳссине колхозниксем 1940 çулччен туйса илеймерĕç. Фермăри работниксем яланах улшăнса тăнă пирки выльăхсене лайăх пăхса усрани пулман.

Иртнĕ çулта ферма заведующийĕ пулса ĕçleме Якимов юлташа лартрăмăр. Вăл фермăри мĕнпур ĕçе кĕске вăхăтрах йĕркелесе çитерчĕ. Зоотехникăллă опытлă станци пулăшнипе тата зоотехника кăтартăвĕсене тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пынипе 1940 çулта пирĕн ферма нихăçан пулман пысăк çитĕнӳсем турĕ. 1938 çулта 46 ĕнерен 41.859 литр, 1939 çулта 32 ĕнерен 25970 литр, урăхла каласан, пĕр фуражнăй ĕнерен вăтам шутпа 823 литр сĕт суса илнĕ пулнă.

Иртнĕ çулта 34 ĕнерен 53.654 литр, е кашни ĕнерен 1600-шер литр сĕт суса илнĕ. Çак çитĕнӳ тăрăшса ĕçленĕ пирки пулнă. Пирĕн халĕ фермăсенче паллă стахановецсем пур. Е. Евдокимова юлташ октябрь, ноябрь тата декабрь уйăхĕсенче 3704 литр сĕт суса илсе висĕ уйăхра кăна 145 ĕçкунĕ турĕ. Выльăхсене хĕл каçарма ăшă витесем те, апат та çителĕклĕ хатĕрленĕ. 1940 çулччен пирĕн пĕр ферма кăна пулнă. Колхозсенче обществăллă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетесси çинчен СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) постановлени йышăннă хыççăн, эпир çак постановленине хăвăртрах пурнăçа кĕртессишĕн сахал мар ĕçлерĕмĕр. Халĕ пирĕн ултă ферма: 35 лаша, 98 ĕне (план тăрăх 80 пулмалла), 12 сысна, 50 сурăх, (план тăрăх 30 пулмалла), 107 чăх-чĕп, 18 хур тата 15 çемье пылхурчĕ. Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес тĕлĕшпе государство панă плана пирĕн колхоз пĕтĕмпех тултарчĕ.

Халĕ фермăсенче ĕçлекенсем партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине пысăк çитĕнӳсем тунипе кĕтсе илме хатĕрленеççĕ. Вĕсем конкретлă обязательствăсем илнĕ, пĕр-пĕрнипе ăмăртса ĕçлеççĕ. Ферма заведующийĕ Якимов юлташ, ĕне сăвакансем — Евдокимова, Алексеева, Романова, Егорова юлташсем кашни ĕнерен 2000 литртан кая мар сĕт суса илессишĕн кĕрешеççĕ.

Фермăри работниксем зоотехника кăтартăвĕсене пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Выльăх-чĕрлĕхе рацион тата çирĕплетнĕ йĕрке тăрăх çитерессине хăнăхса çитрĕç темелле. Çамрăк пăрусен йывăрĕшĕ талăкра 600—700 грамм хутшăнса пырать.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетни колхоз хуçалăхне çирĕплетсе пыма пулăшать. Ăна çак тĕслĕх аван кăтартса парать. Фермăсенчен 1939 çулта 12.000 тенкĕ тупăш илнĕ пулсан, иртнĕ çулта 92.000 тенкĕ илнĕ. Выльăх-чĕрлĕхсен продуктивлăхне татах та ытларах хăпартса кăçал эпир 100.000 тенкĕрен кая мар тупăш илессишĕн кĕрешетпĕр. Выльăхсене шăварас ĕçе механизацилес шутпа ветродвигатель илсе лартма шутларăмăр. Çак ĕмĕте пурнăçа кĕртме Чăваш АССР Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнчен пулăшу ыйтатпăр.

Умра татах та пысăкрах ĕçсем тăраççĕ. Пирĕн кăçал чăх-чĕпсемпе хурсем валли, сыснасемпе сурăхсем валли стандартлă витесем туса лартмалла. Халлĕхе 300 кубла метр йывăç илтĕмĕр, йывăç касса хатĕрлес тата турттарас тĕлĕшпе йăлăмра кашни кунах 20 лаша тата 20 çын ĕçлеççĕ, колхозниксен хастарлăхĕ пысăк. Иккĕленсе тăмасăрах çакна калас пулать: пирĕн колхоз кăçалхи çул иртнĕ çултинчен темиçе хут лайăхрах ĕçлĕ, тырпул тухăçне тата выльăх-чĕрлĕх продуктивлăхне ӳстерĕ.

Е. ТИХОНОВ.

«Емĕт» колхоз председателĕ,

Çĕрпӳ р.

Нестер ЯНГАС

ПĔР-ИК СĂМАХ ВĂРМАН ÇИНЧЕН

Манăн сăвăра паян
Кашласа ӳсет вăрман.

Ешĕл çĕлĕкĕ айне
Илĕртет вăл çынсене.

Курăкне ая сарать —
Тутлă канăçлăх парать.

Çырлине те хăлалать...—
Ыр хуçа пек хăналать.

Анчах çакă ырлăха
Хакламан çын та пур-ха

Ылханать, питлет паян
Вĕсене çак сăвă ман.

Хăрăк тĕмĕсем айне
Вăл чĕртет-и кăватьне,

Типĕ çулçăсем çине
Ывăтать-и пирусне,—

Кăмрăк çеç юлать вара
Пархатарлă чăтлăхран.

* * *

Çавăтса кĕрем сана,
Вулаканăм, вăрмана.

Çĕршыва илем кӳрсе,
Акă вăл епле ӳсет—

Пирĕн тавраri вăрман—
Хурăн, хыр, çăка, юман!.

Тилĕпе куян, упа
Хӳтлĕхне тупать унта

Тилĕ тирĕ—çĕлĕклĕх,
Хурăн лăсĕ—милĕклĕх.

Кашăкпа калакăн та,
Сĕтелпе пуканĕн та,

Пĕренен те, вутăн та—
Тĕп кил-йĕрĕ вăрманта.

Пĕренесĕр пӳрт пулмасть,
Пӳрчĕ вутсăр ăшăнмасть.

Тĕрĕс-тĕкĕл каласан:
Йывăç тимĕрпе тăван.

Тупă хурçăран пулсан,
Кустăрми ун—йывăçран.

Çавăнпа та яланах
Эс упра çак вăрмана!

Çитĕнӳсене çирĕплетмелле

Чăваш АССР Вырăнти промышленность Халăх Комиссариатне кĕрекен предприятисем ВКП(б) XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăртăва хутшăнса хăйсем çине илнĕ обязательствăсене большевикла пурнăçа кĕртсе пыраççĕ.

Социализмлă ăмăрту анлăн сарăлса пынă тата производствăра ĕç вăйĕпе туллин усă курнă май, Вырăнти промышленность Халăх Комиссариачĕ январь уйăхĕнчи производствăллă плана 104 процент тултарса, планран ирттерсе 330 пин тенкĕлĕх тавар туса кăларчĕ. Районри промышленность производствăллă плана яланах тултарайман пулсан, январь уйăхĕнче 126 процент тултарчĕ.

Уйрăмăнах çак предприятисем лайăх ĕçлерĕç: Сĕнтĕрвăрринчи катка-пичке тата урапа-çуна тăвакан завод плана 244 процент, Çĕмĕрлери катка-пичке тăвакан тата хăма çуракан завод—207, Шăмăршăри райпромкомбинат — 125, Вăрнарти урапа-çуна юсакан мастерской—130 процент тултарнă.

Çĕнĕрен организациленĕ предприятисем те кая юлса пымарĕç. Вĕсем производствăри мĕнпур ĕçе хăвăрт йĕркелесе тата вырăнти ресурссемпе туллин усă курса производствăллă плана ытти предприятисемпе танах тултарса пыраççĕ. Куславккари çĕвĕ çĕлекен мастерской ноябрь уйăхĕнче анчах организациленĕ. Вăл январь уйăхĕнче плана 306,1 процент пурнăçларĕ. Çаканашкалах Сĕнтĕрвăрринчи çĕвĕ çĕлекен мастерской—183 процент, Куславккари кӳршек-чӳлмексем тăвакан мастерской 154 процент тултарчĕç.

Вырăнти промышленность Халăх Комиссариачĕн предприятийĕсенче ВКП(б) XVIII конференцийĕ ячĕпе пыракан социализмлă ăмăрту татах та анлăн сарăлса пырать. Январь уйăхĕнче чылай предприятисем пысăк çитĕнӳсем турĕç. Çак çитĕнӳсене çирĕплетмелле, 1941 çулти плана срокчен тултарассишĕн кĕрешсе пымалла, паллах, мала тухассишĕн пĕтĕм вăя хурса ĕçлесен, вăл пулатех.

П. ЦАПЛИН.

Çĕнĕ больницăсем, амбулаторисем, ача çуратмалли çуртсем

ВИЛЬНЮС, февралĕн 5-мĕш. (ТАСС). Республикăри амăшĕпе ача сывлăхне сыхлас тĕлĕшпе ĕçлекен институт ĕçleме пуçланă.

Советлă Литвари хуласемпе ялсенче сывлăха сыхламалли учрежденисен хисепĕ уйăхсеренех ӳссе пырать. Çак кунсенче Вильнюсра ача поликлиники уçăлнă, халиччен Литвара ача поликлиники пĕрре те пулман. Ялсенче ача çуратмалли çуртсем, амăшсемпе ачасем валли консультаци пунктĕсем уçăлнă.

Буржуаллă правительство вăхăтĕнче Литвара пурĕ те ултă амбулатори кăна пулнă. Халĕ республикăри хуласемпе уездсенче 27 амбулатори, 12 поликлиника, ялсемпе фабрикăсенче 19 медпункт пур. Вильнюсра врачсен тата ытти медработниксен хисепĕ икĕ хут ӳснĕ. Уездсенче васкавлă йĕркепе медицина пулăшăвĕ памалли пирвайхи 7 станци ĕçleме пуçланă.

Унран вĕренмесĕр ăна вĕренетпĕр

(Ф. М. Достоевский вилнĕренпе 60 çул тултарнă тĕле)

Пысăк мар кĕлеткеллĕ типшĕм çамрăк çын Белинский патĕнчен хавасланăн чупса тухса çурт кĕтессинче чарăнса тăрать. Некрасовпа Григорович унпа ыталаса паллашнă хыççăн Белинский те Достоевскин «Бедные люди» ятлă малтанхи произведенине пысăк хак пани ăна пĕтĕмпех çунатлантарса ярать. «...У них одних истина, — тет вăл хăйĕн çунакан куçĕсемпе Петербург тĕлĕнчи тăрă пĕлĕт çине пăхса,—истина, добро, правда всегда побеждают и торжествуют над пороком и злом. Мы победим; о, к ним, с ним!!!»

Белинский пекех чухăн тухтăр çемьинче çуралса, Некрасов тӳссе ирттернĕ пекех хытлăх тыткăнĕнче ӳснĕ çамрăк Достоевский, паллах, урăхла шухăшлама пултарман, вĕсен пĕр сăмах, пĕр çул, пĕр тĕллев пулмалла пулнă. Анчах ку вăл пĕр самантлăха кăна пулнă. Часах вăл «Бедные люди» çырнă, Белинский сăмахĕпе каласан, чердаксемпе подвалсен çыннисен мухтавлă поэчĕ, хăй вăхăтĕнчи революционер-демократсенчен уйăрăлса самодержавин хура реакцийĕ патне илсе çитерекен çул çине тăрать. Çавăншăн, пĕр çавăншăн кăна мухтаççĕ ăна халь хăшпĕр ютçĕршывсенче, хăшпĕр писательсем, сăмахран, Герман Гесс.

Çук, уншăн мар эпир, совет çыннисем, ăна вулатпăр, ăна хисеплетпĕр, Луначарский калашле, ăна эпир «авăрăн тĕпне анса каялла хамăрăн обществăллă опыта пуянлатса ишсе тухатпăр». Унран вĕренме мар, ăна вĕренме эпир унăн музейне кĕретпĕр.

1806 çулта Жилярди архитектор тунă висĕ çарă илемлĕ çурт. Пĕри эсенчен урама тăрăхла юсанса ларнă. Ĕлĕк те, халь те кунта больница. Ĕлĕк ăна чухăнсен больници тенĕ. Хула тулашĕнчи хисепсĕр, чыссăр больница пулнăскер, халь хула варринче Мускавăн чиплĕ больницисенчен пĕри. Ун умĕнче — Федор Достоевский пурăннă вăхăтри йывăçсем, ик енĕпе тата пĕчĕкрех çуртсем. Ĕлĕк вĕсенче больницăра ĕçлекенсем пурăннă. Халь кунта пĕринче амбулатори, аптека, тепринче Достоевский музейĕ. Тимĕр картан чул хапхи тӳрех çав музея, 120 çул ĕлĕкрех писатель çуралса ӳснĕ çурта илсе кĕртет. Кĕрсенех—сылтăм енче чăлан. Стенасем çинче писатель тăванĕсен фото-ӳкерчĕкĕсем, писатель ача чухне ларса вуланă çаврака сĕтел çинче вăл вулама юратнă кĕнекесем: Карамзин, Державин, Жуковский, Пушкин, Вальтер Скотт, якалса кивелнĕ шкафра чашăк-тирĕксем... Çакăнта писателĕн ачалăхĕ иртет. Савăнăçсăр, вăйăсăр, тĕксĕм кунсем выляма юратакан, çав вăхăтрах ялан шухăшсемпе пусăрăнса ĕçлĕ пулса çӳрекен Федора татах чĕмсĕрлетнĕ—вăл пĕчченлĕх шырать. Вуламан чухне çунакан кăмака умĕнче мар пулсан, час-часах вăл чăлан тĕлĕнчи чӳрече умĕнче. Кунта урамри, килкартинчи пурăнăç: чирлĕ е вилнĕ çын ĕмĕлкисемпе, кĕлмĕçсем, лавăçсен тискер ятлаçăвĕсемпе пĕрле ӳлесе йĕрекен хĕрарăмсен, ачасен сассисем...

Писателĕн ача чухнехи çавтери асаплă çулĕсем 1837 çулта, унăн амăшĕ тата унăн юратнă поэчĕ Пушкин вилнипе вĕçленеççĕ. Ку çул 16 çулхи Федор чирлесе хăйĕн сассине ĕмĕрлĕхех çухатать. Çак йывăр çултах вăл Петербурга инженернăй училищена вĕренме кĕме тухса каять. Кунта вăл пурнăçăн хытлăхĕ, патша реакцийĕн тискерлĕхĕ патне тачăрах пырса тăрать. Ăна çамрăк Федя пӳлĕмĕнчен (чăланĕнчен) тухса ĕлĕк гостиннăй пулнă, халь музейăн тĕп залĕнче пит аван курма пулать.

Залăн сулахай енчи стена çинче Достоевский Петербурга кайнă чухне курнă хăрушла картина: халь тин чарăннă тройка çинчен пĕр фельдъегерь сиксе анса тепĕр тройки çине улăхса тăрса лавăçне хĕнеме тытăнать. Тĕлĕннĕ лавçă ухмаха тухса, лашисене пĕр вĕçĕмсĕр çунтарса пырать.

Çакăнтан пуçланать унăн Петербург пурнăçĕ. «Уважая вашу нужду, не буду пить чаю» тесе çырать вăл ашшĕ патне çырнă пĕр çырăвĕнче. Çапах та кунĕн-çĕрĕн ĕçлет. «Бедные люди» хыççăн, «Двойник», «Хозяйка» тата ытти произведенисем çырать.

Петербургра Белинскипе Некрасова тĕл пулнине аса илсе, «Самая восхитительная минута во всей моей жизни» тесе çырать вăл ун çинчен хăйĕн пурнăçĕн юлашки çулĕсенче. Петрашевский кружокĕнчи çынсемпе тĕл пулни те, Белинскипе Некрасова тĕлпулнă пекех, вăраха пымасть, вĕсенчен те вăл часах сивĕнет. Анчах çав тĕлпулусем нихăçан та унăн пурнăçĕнчен йĕрсĕр çухалмаççĕ. Пĕрре хресченсене ирĕке кăларас пирки каласнă чухне Достоевский: «ну, а если бы освободить крестьян оказалось невозможным иначе как через восстание, то так хотя бы через восстание», тесе хыттăн каласа хурать.

Федор Достоевский нихăçан та революционер пулман, вăл реакционер, вăл хăйĕн генилле произведенийĕсенче этем ывăл-хĕрĕн телейне асаплăхра курнă, революцие пĕтĕм чун хавалĕпе хирĕç тăрса ирĕке юратакан çынна пăхăнма, парăнма хушнă. Ку — тĕрĕс. Ку вăл унăн пĕр енĕ. Юнлă патша ĕмĕрĕнчи реакци уншăн ăна пехиленĕ, çавăншăнах тĕнче империализмĕ халь унăн хура енне илсе хăйне хӳтлеме хăтланать.

Ăна мар йышăнатпăр эпир, совет çыннисем. Писательпе ун чухнехи патша Российĕн пурнăçне кăтартакан документсемпе экспонатсем хушшинче Суворин дневник страницисене куратăн. Музея килнĕ çынсем вĕсем çине интересленсе пăхаççĕ. Акă мĕн калать Достоевский Суворина:

— Калăпăр, пирĕнтен инçе мар тавралла пăхкаласа тăракан çын. Вăл йĕритавралла пăхса такама кĕтет. Кĕçех ун патне васкавлăн пĕр çын пырса калать: «Сейчас Зимний дворец будет взорван. Я завел машину». Эпир ăна илтетпĕр. Мĕн тума пултарнă пулăттăмăр эпир иксĕмĕр? Зимний двореца е полицие кайса пĕлтерĕттĕмĕр-и эпир çавăн çинчен? Эсир кайма пултарăр-и?

— Çук, каяймăттăм.

— Эпĕ те каяймăттăм, — тавăрать Достоевский Суворина хирĕç.—Обществăшăн, правительствăшăн эпĕ нумай ырă, усал ĕçсем тăваттăм, анчах юрамасть каласма. Пирĕн чи кирли çинчен каласма юрамасть.

Герцен, ун хыççăн Белинский, Некрасов, Чернышевский революционер-демократсем патшан хаяр режимне хирĕç тăма уççăн чĕнме пултарнă, Достоевский хăяймасть. Революционер-демократ кăкăрĕсенче хĕмленсе вĕлкĕшнĕ революци кăварĕ Достоевский кăкăрĕнче те пулман мар. Анчах, патшан хăрушă реакцийĕпе тискер йĕркийĕсене пула çав кăвар вăй илеймен. Зимний дворецра ларакан Цербер ăна туйнă: 1849 çулта Достоевские Петропавловск казематне чикеççĕ, унтан эшафот. Висĕ юпа. Вĕсем çумне шурă вăрăм балахонсем (вилĕм костюмĕ), пуçĕсене куçĕсем курăнмалла мар туса, калпаксем тăхăнтарнă висĕ çынна çыхса тăратаççĕ. Вĕсен умĕнче пеме хатĕрленсе тăнă салтаксем. Кăшт аякрараха ытти арестантсем хăйсен черечĕсене кĕтсе тăраççĕ. Вĕсенчен пĕри Достоевский. Хăй вăхăтĕнче Чернышевский та çавнашкал «вилĕме» кĕтсе илет.

Персе пăрахмаççĕ. Патша «хĕрхеннипе» вĕсене каторгăна ăсатаççĕ. Этем чунне çавнашкал икĕ питленсе асаплантарнине истори пĕлмест. «Та голова, — тесе çырать ун çинчен Достоевский, — которая создавала, жила высшей жизнью искусства, которая сознала и свыклась с высшими подребностями духа, та голова уже срезана с плеч моих». Вĕлермесĕр вĕлернĕ хыççăн каторга, ссылка. Фотосенче Омск крепоçĕ: çӳллĕ чул хапха, чӳречесĕр е пĕр чӳречеллĕ чул çуртсем. Тĕттĕм, пăчă, тискер... Пĕр каторжникĕ хытă хĕненипе тăнсăр пулса ӳкнĕ—ун айĕнчен юн сăрхăнать. Теприне жандарм чăмăр тимĕрпе хĕнет, Достоевский хăйĕн черетне кĕтсе ларать.

Мĕн тери хăрушă кунсемпе каççем! Мĕн пек асап, тискерлĕх! Унпа юнашар пĕчĕк ачасене пусакан патша йытти—тискер Газин, умĕнче—пĕрре çапса çын вĕлерекен палач... Çапах та, сывă пулăр пурнăç! Вăл хаклă, вăл ырă: «Мĕн пек хаклă туйăнчĕ мана манăн пурнăç, —тесе каласа парать Достоевский хăйне эшафот çине илсе тухнă куна аса илсе,—мĕн чухлĕ ырă, аван ĕç тума пултарнă эпĕ. Мĕн пек манăн нумай, нумай пурăнас килет!». «Идиот» романра Дюбарри вилес умĕн калать: «тата тепĕр минута, господин палач». Пурнăç хакĕ çинчен каланă-ши кам та пулсан çакăнтан вăйлăрах?

Пурнăçа çав тери юратма пултарнă çын, уйрăмăнах Достоевский пек художник, «халăхсен тĕрминче» пурнăç тем тери асаплă пулнă пулин те халăхăн вăйхăватне, Марей пек, Алей пек ыркăмăллă, чăтăмлă çынсене курмасăр юлма пултарман. Акă мĕн вулатпăр унăн 1861 çулта çырнă дневникĕнче: «ведь этот народ необыкновенный был народ; ведь это может быть, самый даровитый, самый сильный народ из всего народа нашего».

1860 çулта ссылкăран Петербурга таврăнсан вилес умĕнхи 1880 çулта Пушкин памятникне уçнă кун Достоевский сăмах калать: «Да,—тет вăл лăпкăн,—назначение русского человека есть бесспорно всеевропейское и всемирное. Стать настоящим русским, стать вполне русским, может быть, и значит только (в конце концов, это подчеркните) стать братом всех людей, всечеловеком, если хотите... Наш удел есть всемирность, и не мечом приобретения, а силой братства и братского стремления нашего к воссоединению людей».

66 çул ĕлĕк Достоевский каланисем, унăн ырă ĕмĕчĕсем халь пурнăçланчĕç, пурнăçланаççĕ. Анчах вăл Достоевский хăйĕн юлашки çулĕсенче çырнă «Преступление и наказание», «Братья Карамазовы», «Идиот», «Бесы» произведенийĕсенче вĕрентнĕ пек мар, йăлтах урăхла майсемпе пулса пырать.

Ăна Достоевский пĕлмен, паллах, пĕлме те пултарайман. ИВ. МОИС.

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ, 1941 çулти февралĕн 7-мĕш)

Çурçĕр Африкăра вăрçă ĕçĕсем çивĕчленсех пыраççĕ. Киренаикире (Ливия), тесе каланă Итали командованийĕн сводкинче, Бенгазирен кăнтăр енчи айлăмлă вырăнта февралĕн 6-мĕшĕнче пит хаяр çапăçусем пулса иртнĕ.

Англи войскисем, тесе пĕлтерет Рейтер агентстви, февралĕн 7-мĕшĕнче Бенгазие—Киренаики столиципе портне илнĕ, вăл Дернăран 225 километрта.

Рейтер агентстви çапла паллă тăвать: Бенгазие туртса илни акă мĕншĕн пысăк вырăнта тăрать: итальянецсем малашне фронтăн çав участокĕнче çапăçакан войскăсем патне подкрепленисем илсе пырасси пĕтсе ларать, вăл подкрепленисене Сирта патĕнчен çĕреме кансĕр çулпа илсе пымалла пулать.

Хĕвелтухăç Африкăра февралĕн 6-мĕшĕнче вăрçă ĕçĕсем пуринчен ытларах Керен хули районĕнче пулса пынă. Керен хули Асмарăран çурçĕр-хĕвеланăç еннелле 100 километрта ларать, вăл Асмарăна каякан чугунçул çинче пысăк пункт шутланать, унăн аэропорт пур. Сăрттуллă вырăн çав районра англичансене наступлени тума пысăккăн чăрмантарать. Кунсăр пуçне, хулана итальянецсем вăйлăн укреплени туса çирĕплетнĕ. Февралĕн 6-мĕшĕнче Англи войскисем Керен хулине йĕритавра хупăрласа илнĕ, вĕсем ун çине артиллерирен пеме пуçланă. Англири радио февралĕн 7-мĕшĕнче: Итали войскисем Асмарăна каякан çул тăрăх каялла чакма пуçланă, тесе пĕлтернĕ.

Фронтăн кăнтăр участокĕнче, тесе пĕлтернĕ Итали сводкинче, Итали войскисем Баренту районĕнче англичансен атакисене сирсе янă. Англи войскисем Барентуран хĕвелтухăç енче, Аддис-Абеба патнелле наступлени туса пыраççĕ. Февралĕн 6-мĕшĕнче вĕсем Барентуран хĕвелтухăç еннелле 30 километрта пулнă.

Сомалири фронтра Англи войскисем шалаллах наступлени туса пыраççĕ.

Вăрçă вăрçакан енсен авиацийĕ февралĕн 6-мĕшĕнче активлăн ĕçленĕ, пуринчен ытларах Эритрейăра. Итали командованийĕн сводкинче: Англи самолечĕсем Асмара çине пырса тапăннине палăртнă, тесе каланă. Абиссинире, Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи авиацийĕ Десси тавралне бомбăсем пăрахнă.

Албанире февралĕн 6-мĕшĕнче, çанталăк начар тăнă пулсан та, вăрçă ĕçĕсем фронтăн пур участокĕсенче те пынă. Уйрăмăнах центральнăй фронтра, Тепелене районĕнче вăйлă çапăçусем пулса иртнĕ. Югославири «Време» хаçатăн Афины хулинчи корреспонденчĕ паллă тунă тăрăх, стратеги тĕлĕшĕнчен пысăк вырăнта тăракан Девол юханшывĕн айлăмĕнче хаяр çапăçусем пулса иртнĕ.

Грексем Тепелене çине 48 сехет хушши тăтăшах бомбăсем пăрахнă, хулара пысăк пушарсем тухнă. Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ çырнă тăрăх, итальянецсен моторизованнăй чаçĕсем грексен наступленине чарма пултарайман. Грексен малти чаçĕсем хула патне çывхараççĕ. Тинĕс хĕрринчи секторта грексем, итальянецсен атакисене сирсе янă хыççăн, кăштах малалла кайнă.

Англипе Германи фронтĕнче кăштах лăпкă. Германи авиацийĕ, тесе каланă Германи сводкинче, Англи территоринчи шывсем çинче разведка туса çÿренĕ тата Англин хăшпĕр порчĕсем патĕнче минăсем лартса çÿренĕ.

Англи авиацийĕн соединенийĕсем, тесе паллă тăвать Рейтер агентстви, февралĕн 7-мĕш ыран тенĕ чух çĕрле Францин оккупациленĕ территоринчи портсем çине бомбăсем пăрахнă.

Февралĕн 7-мĕш. (ТАСС).

Англи войскисем Бенгазине туртса илнĕ

ЛОНДОН, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви çапла пĕлтерет: официальнăй йĕркепе пĕлтернĕ тăрăх, Англи войскисем Бенгазине туртса илнĕ. Çапăçусем пыракан районра хальхи вăхăтра хăйăрлă çил-тăвăл асса кайнă.

* * *

Бенгази Сидр е Пысăк Сырт (Вăтаçĕр тинĕсĕ) заливĕн çыранĕнче, Киренаикăн хĕвеланăç пайĕнче вырнаçса тăракан пристань. Вăл Киренаикăн тĕп порчĕ пулса тăрать. Бенгазире 35 пин çын пурăнать.

Бенгазия Италин Киренаикăри çарĕ валли кирлĕ япаласем тăратмалли тĕп база пулса тăнă. Хула районĕнче оазиссем нумай, çавăнпа та унта çарăн пысăк соединенийĕсене вырнаçтарса тăратма лайăх.

* * *

ЛОНДОН, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англи войскисем Бенгазине туртса илнĕ май Англи командованийĕн представителĕ çапла каланă: Бенгазия — тинĕсçар базипе авиаци бази пулса тăрать, унта юлашки вăхăтченех Италин Çурçĕр Африкăри войскисен главнокомандующийĕн Грациани маршалăн штаб-хваттерĕ вырнаçса тăнă. Бенгазине туртса илни хальхи вăхăтра пĕтĕм Киренаика англичансен аллине куçнине пĕлтерет. Бенгазине туртса илнĕ англичансен чаçĕсем пĕр эрне хушшинче 150 миля ытла малалла кайнă. Çак çитĕнÿсене тунă çĕрте Англин тинĕс-çар вăйĕсемпе сывлăш-çар вăйĕсем пысăк вырăн йышăнса тăнă. Пур енчен пăхсан та çакă курăнать: юлашки кунсем хушшинче итальянецсем фортсенче хÿтĕленсе тăрас тактикăна пăрахнă пулас, Бенгази гарнизонĕ, тыткăна лекес мар тесе, каялла чакнă. Анчах та халиччен противник англичансене хирĕç вăйлăн çапăçнă.

КИТАЙРИ ВĂРÇĂ

(Февралĕн 1-мĕшпе 7-мĕш хушшинчи вăрçă ĕçĕсен дневникĕ)

Январь уйăхĕн вĕçĕнче Хэнань провинцийĕн кăнтăр пайĕнче Япони войскисем çурçĕр еннелле, Бэйпин—Ханькоу чугунçулĕ тăрăх наступлени тума тытăннă. Çак операцие пурнăçлама Япони командованийĕ Синьян станци районĕнче, наступлени пуçланă çĕрте, икĕ дивизи чухлĕ войскăсем пухса тăратнă. Февраль уйăхĕн пуçламĕшĕ тĕлне Япони войскисем 100—120 километр малалла кайнă. Февралĕн 1—2-мĕшсенче Китай войскисем, подкреплени илнĕ хыççăн, контратакăсем тума пуçланă, çапла майпа Сипин станци районĕнче японецсене малалла кайма чарса лартнă. Китаецсем хирĕç тăнине пула, Япони войскисем хĕвеланăç еннелле пăрăннă, вĕсем вара кăнтăр-хĕвеланăç еннелле, Няньян ятлă хула çине, наступлени тума пуçланă, вăл хула Хэнань провинцийĕн кăнтăр пайĕнче питех те кирлĕ пункт шутланать.

Китай командованийĕн представителĕ, японецсен çав наступленине хак парса, çапла кăтартса панă: Япони командованийĕ хăйĕн умне Няньян хулин районне туртса илес задача лартнă пулмалла, çав район нумай çулсем хушши ĕнтĕ Хэнань провинцийĕн кăнтăр пайĕнче тата Хубэй провинцийĕн çурçĕр пайĕнче китаецсен опорнăй пункчĕ пулса тăрать. Китай командованийĕн представителĕ икĕ çул умлăн хыçлăнах Китай войскисем çав районран флангран пырса японецсене вăйлăн аркатнă, японецсем унчухне Хань юханшывĕ айлăмĕнче стратеги тĕлĕшĕнчен паллă вырăнта тăракан Фаньчэн тата Сянян хулисем çине наступлени тунă пулнă, тесе кăтартса панă.

Кăнтăр Китайра февралĕн 4-мĕшĕнче Япони войскисем Гонконгран çурçĕр-хĕвелтухăç енче Миси бухтинче десант антарнă. Виçĕ кун пынă операцисем вăхăтĕнче Япони войскисем Тамшуй хули патне çити куçнă. Çав наступленин тĕллевĕ Япони командованийĕ ютçĕршывсенчен Китая вăрçă материалĕсем илсе пымалли çулсене татма ĕмĕтленни пулать, вăрçă материалĕсене Шаючун портĕнче пушатнă та унтан вара шоссе тăрăх малалла ăсатнă. Анчах, Китай командованийĕ çав операцисем пысăк вырăнта тăмаççĕ, тесе шутлать, мĕншĕн тесен çав çул тăрăх вăрçă материалĕсене сахаллăн илсе пынă, çав çула японецсем туртса илни пысăк сиенех тăваймасть.

Февралĕн 7-мĕш. (ТАСС).

ИСПАНИРИ ЛАРУ-ТĂРУ

НЬЮ-ЙОРК, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Испанири официальнăй çынсем хушшинче: Испанире пур çĕрте те бомбоубежищесем тума тытăнаççĕ, тесе пĕлтернĕ.

БЕРЛИН, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Германири информаци бюровĕ çапла пĕлтерет: февралĕн 5-мĕшĕнче Мадридра Испанин верховнăй çар совечĕн ларăвĕ пулса иртнĕ, ларура мĕн пур çар округĕсен командующийĕсем пулнă.

Англин Индипе Бирма ĕçĕсен министрĕ Эмери пĕлтерни

ЛОНДОН, февралĕн 7-мĕш. (ТАСС). Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Англин Индипе Бирма ĕçĕсен министрĕ Эмери, ĕнер общиннăсен палатинче панă ыйтусем çине ответлесе, çапла каланă: Британи империйĕн Хĕвелтухăçĕнчи çĕршывĕсен группин иртнĕ çулхи октябрь уйăхĕнче Делире (Индия) пулса иртнĕ конференцине делегатсем янă правительствăсем çав конференцире палăртса хунă мероприятисене ырланă. Эмери каланă тăрăх, Делири конференцире çав çĕршывсен çар мероприятийĕсене координацилес тĕлĕшпе Индире центральнăй бюро тума, çавăн пекех Британи империйĕн Хĕвелтухăçĕнчи çĕршывĕсем валли (урăхла каласан, Суэц каналĕнчен кăнтăрпа хĕвелтухăç енче вырнаçса тăракан çĕршывсем валли) çар материалĕсем тăратас тĕлĕшпе ĕçлекен çĕнĕ орган — совет—туса хума йышăннă.

Çак совет çав çĕршывсем боеприпассем туса кăларас, вĕсемпе лайăх усă курас тата кирлĕ чухлĕ çар материалĕсен запасĕ хатĕрлес тĕлĕшпе туса ирттерекен ĕçсене координацилесе пырать. Англи представительне Арчибальд Картера çав совет председательне лартаççĕ, унăн заместительне—генерал-майор Холдена. (Арчибальд Картер халиччен тинĕс министерствин яланлăх секретарĕ пулнă).

РСФСР Юстици Халăх Комиссариатĕнче

РСФСР Наркомюсчĕн коллегийĕ потребительсене улталакансене хирĕç кĕрешес ыйтăва сÿтсе-явнă.

Çакна палăртнă: магазинсенче таварсене виçсе панă чух потребительсене улталани çинчен калакан, тавар хакĕсене законсăр йĕркепе ÿстерни çинчен калакан фактсене государствăн суту-илÿ инспекцийĕн председателĕсем час-часах асăрхамасăр иртсе каяççĕ. Нумай судсем те çавăн пек преступленисене хирĕç кĕрешес ĕçе тивĕçлипе хакламаççĕ, ытлашши çемçе приговорсем йышăнаççĕ е ун пек ĕçсене пачах чарса лартаççĕ, мĕншĕн тесен, потребительсене пĕчĕк суммăлăх кăна улталанă, теççĕ вĕсем. Çапла, çăмахран, Орел облаçĕнчи Верховск районĕнчи халăх сучĕ нумаях пулмасть магазин заведующине Королева суд тунă. Королев пĕрмаях тавар хакĕсене законсăр йĕркепе ÿстернĕ, пĕр коробка консерва хакĕ 2 тенкĕ пулсан, ăна вăл 6 тенкĕ те 50 пуса сутнă. Анчах та суд Королева 6 уйăх хушши юсанмалла ĕçлеттермелле кăна тунă. Елец хулинче сăра сутакан Рязанцев сăра хакне хăй ирĕкĕпе ÿстернĕ, çапла вара сăра илекенсене çаратса пурăннă. Суд ăна пĕр çулталăк хушши условнăй йĕркепе кăна ирĕксĕр хăвармалла тунă.

Наркомюст коллегийĕ суд органĕсене çапла тума хушнă: çавăн пек преступлени тунăшăн айăплă çынсене çирĕп наказани памалла, вĕсем çине либералла пăхни пачах та пулмалла мар. Тавар туянакансене улталани çинчен калакан ĕçсене судсем вунă кунлă срокра пăхса тухма тивĕçлĕ.

(ТАСС).

Советлă Ригăра

РИГА. Ригăри аслă шкулсене вĕренме кĕме хатĕрлес тĕлĕшпе ĕçлекен 6 уйăхлăх курссем уçăлнă. Курссенче 400 çын, пуринчен ытларах çамрăк работниксемпе хресченсем вĕренеççĕ.

Совхозсене ялхуçалăх специалисчĕсемпе çирĕплетеççĕ

ССР Союзĕн Тĕштырăсемпе выльăх-чĕрлĕх совхозĕсен Халăх Комиссариачĕ производствăра — совхозсенче ĕçлеме ялхуçалăх специалисчĕсене 660 çын ярать. СССР Совхозсен Халăх Комиссариачĕн тата союзлă республикăсен Наркомачĕсен центральнăй аппаратĕнчен совхозсене 153 çын яраççĕ, наукăпа тĕпчев учрежденийĕсемпе вĕренÿ заведенийĕсенчен — 254, трестсенчен—140 çын тата ыт. çĕртен те яраççĕ.

Г. К. Орджоникидзе памятникĕ

Çурçĕр Осетин столицинче — Орджоникидзе хулинче Свобода площадĕнче Г. К. Орджоникидзе памятникĕн строительстви пуçланнă. Ăна архитектор Дангич тата скульптор Дитрих проекчĕ тăрăх тăваççĕ.

Сичĕ метрлă пьедестал çине бронзăран тунă фигура вырнаçтараççĕ, вăл—Серго Орджоникидзе граждăн вăрçин çулĕсенче. Постаментăн аялĕ енĕ трибуна евĕрлĕ. Пьедестале хĕрлĕ, полированнăй гранитпа якатаççĕ, унăн виçĕ енче — бронзăран тунă барельефсем, вĕсем Орджоникидзе пурнăçĕнчи эпизодсене кăтартса параççĕ.

Памятникăн пĕтĕм çÿллĕшĕ — 12,7 метр.

Ир пулакан пучахлă тырăсене акма пуçланă

«Галля-Арал» совхозра (Самарканд облаçĕ) февралĕн 5-мĕшĕнче ир пулакан пучахлă тырăсене акма пуçланă. Тулă 110 гектар акнă. Çитес кунсенче тырă акма йышлăн тухаççĕ.

1938 çулти заемăн тиражĕ

Государствăн 1938 çулта кăларнă шалти заемĕн черетлĕ тиражĕ пулас вăхăт çывхарнă май, перекет кассисенче çав облигацисене илекенсем нумайланнă. Мускаври перекет кассисем кашни кунах облигацисене вăтамран миллион тенкĕлĕх сутаççĕ.

1938 çулти заемăн черетлĕ, 16-мĕш, тиражĕ февралĕн 16-мĕшĕнче Ташкент хулинче пулать. 11.503.200 тенкĕлĕх 17.040 выигрыш тухмалла, вăл шутра 25.000 тенкĕлĕх 12 выигрыш тата 10.000 тенкĕлĕх 60 выигрыш.

Пароходсене совет геройĕсен ячĕсене параççĕ

СССР Юханшыв Флочĕн Халăх Комиссарĕ Шашков юлташ çĕршыври шывçулĕсемпе çÿрекен чылай паротеплоходсен ячĕсене улăштарасси çинчен приказ кăларнă. Çав суднăсене Совет Союз Геройĕсен, генералсен, наукăпа литературăн паллăран та паллă деятелĕсен ячĕсене панă. Буксирсене тата таварсемпе пассажирсене илсе çÿрекен паротеплоходсене çакăн пек ятсем панă: «Тимошенко», «Генерал Мерецков», «Генерал Смушкевич», «Виктор Хользунов», «Чкалов», «Серов», «Полина Осипенко», «Комиссар Пожарский», «Капитан Бадигин», «Механик Токарев», «Помполит Трофимов», «Буйницкий» тата ыт те

Пограничниксен йĕлтĕрлĕ эстафети

Февралĕн 6-мĕшĕнче Хабаровск крайĕнчи пограничниксен йĕлтĕрлĕ эстафета пуçланнă. Ăмăрту участникĕсем чикĕ, сопкăсем тата çырмасем тăрăх 1.600 километр кайса килеççĕ.

Канашри финансово-экономически техникумра II-мĕш курсра вĕренекен студентсем — «Большевик» спорт обществин членĕсем — Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа военизированнăй поход туса ирттернĕ, вĕсем Канашран Шупашкара, 93 километрлă хушăна, 13 сехетре йĕлтĕрпе чупса тухнă. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: поход участникĕсем. Сулахайран сылтăмалла —М. А. Крючков (командир), И. И. Сорокин, В. Д. Дмитриев, Г. Г. Морозов. Хыçалта: И. И. Орешин, М. Д. Андреев, И. С. Сироткин.

А. Костин фото-ÿкерчĕкĕ.

Хĕрлĕ Çар Кунне хатĕрленеççĕ

СОВЕТСКОЕ. Тойгильд ялсоветне кĕрекен «Çĕнĕ пурнăç» колхозра Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă куна хатĕрленме тытăнчĕç. Осоавиахим членĕсем çак куна çар ĕçне вĕренес тĕлĕшпе çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илессишĕн кĕрешеççĕ.

Хĕрлĕ Çар кунне хатĕрленсе пынă май ГСО значокĕн нормисене 20 çын, ПВХО нормисене 15 çын тата «Ворошиловский стрелок» нормисене 20 çын пачĕç.

Осоавиахим пуçламĕш организацин председателĕ И. Павлов юлташ тăрăшса ĕçлет. Вăл Финляндири çапăçусенче пулнă, çар ĕçне вĕрентнĕ чухне унти çапăçури опытсем çинчен каласа парать.

Осоавиахимовецсем йĕлтĕрпе çÿреме вĕренеççĕ. Вĕсем 10 километрлă похода кайса килнĕ.

К. ДОНСКОЙ.

ПЕРВОМАЙСКОЕ. Район центрĕнчи вăтам шкулта вĕренекенсенчен кăçал призыва кĕмелли çамрăксем 15 çын шутланать. Вĕсем Хĕрлĕ Çар кунне призыва лайăх хатĕрленнипе кĕтсе илессишĕн тăрăшаççĕ.

Призыва хатĕрленсе вĕсем пурте ПВХО, ГСО тата «Ворошиловский стрелок» значокĕсен нормисене пачĕç.

Призывниксем йĕлтĕрпе çÿреме лайăх пĕлеççĕ. Вĕсем икĕ хутчен похода кайса килнĕ, нумаях пулмасть 50 километрлă поход ирттерчĕç. Çитес кунсенче ГТО значокĕн хĕллехи нормисене параççĕ.

Çар ĕçне призывниксем пурте юратса вĕренеççĕ. Граната ывăтас тĕлĕшпе пысăк çитĕнÿсем тунă. Призывниксенчен гранатăна 62 метр инçете ывăтма пултаракансем те пур. Вĕсем Хĕрлĕ Çар ретне пур енчен те тĕплĕн хатĕрленсе кайма тăрăшаççĕ.

И. ГРИГОРЬЕВ.

Ĕçе пуçарса пымаççĕ

СЕНТЕР. Оринино ялсоветне кĕрекен «Аврора» колхозри комсомолецсем йĕлтĕрлĕ кроса хакламарĕç. Комсомолецсемпе çамрăксене йĕлтĕрпе çÿреме вĕрентни тăван çĕршыва сыхлама хатĕрлес ĕçре пысăк вырăн йышăнса тăрать. Çакна комсомол организаци секретарĕ С. Голубев шута илмен. Вăл начар ĕçленипе кроса пĕр çын та хутшăнман.

Комсомолецсемпе çамрăксем йĕлтĕрпе çÿреме питех те юратаççĕ. Анчах комсомол организаци ĕçе пуçарса тата ертсе пымасть. Кроса ку таринччен те хутшăнманни çавăн çинчен калать.

Кросăн малтанхи кунĕсенче палăрнă çитменлĕхсене халех пĕтермелле.

И. КАЗАМБАЕВ.

Кроса 40 çын хутшăннă

ИШЛЕЙ. Мускаринкасси, Олгашăлĕсенчи тата район центрĕнчи вăтам шкулти комсомолецсем Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа пулса иртекен йĕлтĕрлĕ кроса тĕплĕн хатĕрленсе кĕтсе илчĕç.

Ишлейри вăтам шкулта кроса 40 çын хутшăннă. 10-мĕш класра вĕренекен комсомолец Г. Герасимов пĕррemĕш вырăн йышăнчĕ. Вăл 10 километрлă дистанцине 50 минутăра тухнă. Кроса хутшăннă комсомолецсем пурте ГТО заночокĕн нормисене пачĕç.

В. Мясников.

Хура çутă тĕслĕ тилĕсем

1939 çулта пирвайхи хут пирĕн республикăна Тутар республикинчи Бирюлинскри тискер кайăксем ĕрчетекен совхозран 25 пуç хура çутă тĕслĕ тилĕсем кÿрсе килнĕ, вара Вăрнар районĕнчи «Пионер» колхозра, Çĕмĕрле районĕнчи «Атăл» колхозра тата Улатăр районĕнчи «Первомайский» колхозра хура çутă тĕслĕ тилĕсем ĕрчетекен фермăсем организациленĕ. Çак иртнĕ икĕ çул хушшинче çав фермăсенче тилĕсен шучĕ 43 пуçа çитнĕ.

Хура çутă тилĕсене ĕрчетни калама çук тупăшлă ĕç. Пĕр тилĕ тирĕ 2.000 тенкĕне яхăн тăрать, çавăнпа та ытти республикăсенче çак ĕçе чăннипех пысăк вырăна хурса шутлаççĕ.

Икĕ çул хушшинче те 25 пуçран 43 пуçа çитиччен çеç ÿстерсе çитерни, паллах, питех те çителĕксĕр. Специалистсем каланă тăрăх, пĕр тилĕ ами 3—12 çурă çăвăрлама пултарать. Кунта çак хаклă тирлĕ тилĕсем ĕрчетес ĕçе тивĕçлипе хакламанни палăрать. Ахальтен мар Çĕмĕрле районĕнчи «Атăл» колхозра фермăра пĕр ама та çăвăрламан. Фермăра ĕçлекенсем тилĕсен чупмалли вăхăтне тавçăрса илеймен, тилĕ амисем хĕсĕр тăрса юлнă.

Çав фермăсенче ĕçleme уйăрнă çынсене ятарласах Бирюлинскри звероcовхоза ярса вĕрентнĕ, анчах вăл питĕ çителĕксĕр. Тилĕ ĕрчетесси пирĕн патра пачах çĕнĕ ĕç пулса тăрать. Апла пулсан та, Çĕрĕç Халăх Комиссариатĕнче те, районсемпе колхозсенче те фермăсенче ĕçлекенсен пĕлÿлĕхне хăпартас тĕлĕшпе нимĕн те туман. Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетекен управлени начальникĕн заместителĕ Иливанов юлташ тÿрех çапла каларĕ:

— Тискер кайăксене ĕрчетес тĕлĕшпе ĕçлекен специалистсем (пирĕн комиссариатра та çук. Эпĕ хам лашасене ĕрчетес тĕлĕшпе ĕçлетĕп те, тилĕсем çинчен нимĕн те пĕлместĕп, — терĕ.

Иртнĕ çул республикăна татах 40 пуç кÿрсе килсе, Тăвай, Первомайский, Пăрачкав тата Улатăр районĕсенче çĕнĕрен фермăсем организацилемелле пулнă. Палăртса хунă колхозсем тилĕсен картине тытма юпасем лартса тухнă пулнă, анчах каркалама проволокăсем тупайман та, фермăсене те организацилемен, тилĕсене те кÿрсе килмен.

1941 çулти план тăрăх хура çутă тĕслĕ тилĕсем çĕнĕрен 165 пуç кÿрсе килмелле, республикăра 13 ферма пулмалла. Государство çак ĕçе вăйлатма укçа-тенкĕ те çителĕклех уйăрса парать, майсем те пур, ĕçleme пĕлни, ĕçе юратни çеç кирлĕ.

К. Н.

Художествăллă галлерейăри çĕнĕ картинăсем

Чăвашсен Государство Художествăллă галлерейи иртнĕ çул вĕçĕнче кăна Мускаври Пушкин ячĕпе тăракан музейран паха картинăсем илнĕччĕ. Халĕ Государствăн Ленинградри вырăс музейĕ Шупашкарти художествăллă галлерейăна яланлăхах усă курма 18 картина тата 7 скульптура ярса панă. Вĕсем хушшинче живопиç историйĕнче чылай паллă вырăн йышăнакан картинăсем те пур. Картинăсене пурне те пекех 18—19-мĕш ĕмĕрсенче пурăннă художниксем çырнă.

Петр I патша амăшĕн — Наталья Кирилловна Нарышкинăн портречĕ, 18-мĕш ĕмĕр пуçламĕшĕнче Боровковский художник çырнă Павел I патша ывăлĕн Константин Павловăн портречĕ, 1812 çулти отечествăллă вăрçă геройĕн Раевский генералăн портречĕ, 19-мĕш ĕмĕр варринче Бодаревский художник «Олег, прибивающий щит на вратах Царьграда» картина, Боголюбов, Куинджи, Судковский художниксем çырнă пейзажсем т. ыт те художествăллă галлерея залĕсене пуянлатаççĕ.

Вĕсене çак кунсенчех, хăшпĕрисене кăштах реставрациленĕ хыççăн, халăхсене кăтартма галлерея залĕсене илсе тухса çакаççĕ.

„Неравный брак“ комедие 1600 çын курнă

Чăвашсен Государство Академи Театрĕ «Неравный брак» комедине пысăк çитĕнÿсемпе лартса пама тытăнчĕ. Ку комедипе виçĕ кун хушшинче 1600 çын курнă.

Театр билетсене февралĕн 10—12-мĕш кунĕсемшĕн сутса пĕтерне.

Комедине курма пыракансем Чăваш АССР тава тивĕçлĕ артисчĕ Праудин юлташ— Зайчик рольне, Осипов — Годэс рольне, Гусев — Яша рольне, Дуняк — Майкл Шпигельглэз рольне уйрăмăнах пысăк мастерлăхпа выляннине палăртаççĕ.

“За мена Вира“

Элĕк районĕнче Пигачев хушаматлă çын пурăнать. Пурăнать çеç те мар, вăл иккĕмĕш участокри суд исполнителĕ пулса ĕçлет. Хутсем çырса илме юратать.

Пĕррехинче вăл алă пуснă хут Юманлăхри Буденный ячĕпе тăракан колхоз председателĕ Ильин юлташ умне пырса выртнă. Ильин юлташ ăна пĕр хут, иккĕмĕш хут, виççĕмĕш хут та вуланă, çапах та Пигачев мĕн каласшăн пулнине ăнланмасăр тăнă. Колхоз счетоводне чĕнсе илнĕ, колхоз счетовочĕ бригадирсене пухса пынă, бригадирсем звеньевойсене пухнă, вĕсем хыççăн конюхсем пырса çитнĕ. Ушкăнпа пĕрле колхоз правленинче «громкая читка» организациленĕ: Пигачев хутне вуланă:

— Мĕн вăл «за мена Вира»? Хăшĕ вуланă.

— За мена Вира? — тĕлĕнсе тăнă пĕр конюхĕ. — Çын хушамачĕ мар вăл. Вырăсла çăмах та мар. Мĕн? Тепĕр хут вулатха, Ильин!

Ильин юлташ вулама пуçланă:

«Настоящем прошу удершат, с ответчика Грагорьева, Влосса. Хлеба Пшеница 4 пут (За мена Вира 3 пута) выданы истцу Ивановой Евдокии, натурый объязетилню об исполния сообщены н/суд II уч.

Судиспол II уч. Аликов. ра
(алă пуснă)

№ 584».

— Пĕтертĕн-и вуласа? — ыйтнă пĕр звеньевойĕ.

— Пĕтертĕм, — ответленĕ Ильин юлташ.

— Ку, Пигачев, чăваш та мар, вырăс та мар пуль, — тенĕ вара хăшĕсем.

— Мĕнтен паллă? — ыйтнă сасартăк темиçе сасă.

Колхоз бригадирĕ çăмах илнĕ:

— Унта «Пшеница» тенĕ çăмах пур. Ăна пурте пĕлетпĕр—тулă. Çакăнтан шутласан Пигачев малалла просо — вир çинчен каламасть-и? Шухăшласа пăхăрха?

Пурте шухăша кайнă:

— За мена Вира? Мĕн вăл?

Ăна Пигачев, иккĕмĕш участокри суд исполнителĕ, хăй кăна лайăх пĕлсе тăнă. Вăл çырнă тăрăх, ответчик унăн кунта Влас Григорьев. Ку Григорьевран колхозра тупăшсене ĕçкунĕсем çине валеçнĕ чухне 3 пăт вир вырăнне 4 пăт тулă тытса юлса, ăна Евдокия Иванова аллине памалла. Ăна мĕнле пурнăçа кĕртнине кайран «объязетелню» иккĕмĕш участокри халăх судне пĕлтерме ыйтать Пигачев юлташ.

Çакнашкал вăл «За мена Вира». Вырăс чĕлхине хисеплес пулать, Пигачев юлташ, ăна вĕренес пулать. Пĕлместĕн пулсан, чăвашла çырмалла.

ИВ. МОСЕЕВ.

Противогазпа çÿреме вĕренеççĕ

ТАВАЙ. Тĕмерти вăтам шкулта противогазпа çÿреме вĕренме тытăнчĕç. М. Сысоев, Л. Авинов юлташсем противогаза 3 секундăра тăхăнаççĕ.

И. Корнев.

Ачасен театрĕн артисчĕсем Çĕрпÿре

Февралĕн 3—4-мĕшсенче Шупашкарти ачасен театрĕн артисчĕсен бригадийĕ Çĕрпÿ хулинче пулчĕ. Артистсем «Пионерская застава» спектакль кăтартрĕç тата концерт пачĕç. Спектакль тата концерт ăнăçлăн иртрĕç.

КĔСКЕН

▲ШАХАСАН. Çак кунсенче колхозсенчи пахча-çимĕç бригадисен бригадирĕсен курсĕнчен 30 çын вĕренсе тухрĕç. А.Чернов.

▲ВАРМАР. Тупахри «Тукас» колхозра суйлав кампани пынă май агитаци ĕçĕ чылай лайăхланчĕ. Агитаторсем тăрăшса ĕçленипе çак кунсенче 12 хуçалăх колхоза кĕчĕç. И. Тимофеев.

Парткабинетра

Февралĕн 10-мĕшĕнче ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче политэкономи çинчен вулакан лекцисен циклне итлекенсем валли «Возникновение простого товарного хозяйства и закон его развития» темăпа тÿлевлĕ лекци пулать. Лектор — Железнов юлташ.

Лекци каçхине 8 сехетре пуçланать.

* * *

Февралĕн 11-мĕшĕнче парткабинетра агитаторсем валли тĕнчери лару-тăру çинчен инструктивлă доклад пулать. Докладчик — Царев юлташ.

Доклад каçхине 8 сехетре пуçланать.

ПАРТКАБИНЕТ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ.

ВНИМАНИЮ

директоров МТС, бригадиров тракторных бригад и трактористов!

Вышла в свет и имеется в продаже в магазинах КОГИЗ'а и Чувашпотребсоюза брошюра Северова — „Опыт работы 5 тракторной бригады Чкаловской МТС Чуваш АССР“, на русском языке. Тираж 5000 экз, цена—40 коп.

Брошюра Северова написана простым понятным языком, она является необходимым пособием для МТС, тракторных бригад и трактористов.

Требуйте во всех магазинах и киосках книготоргующих организаций, а при отсутствии в магазинах заказы шлите по адресу: Чебоксары, Дом печати, Госиздату ЧАССР.

Госиздат.

2—2

Редакци адресĕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. Телефонсем: редакторӑн —0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн—0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн —2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6 — 23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0 — 85, издательство заведующийĕн—5—38, конторăн—0—23.

НТ 2217. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 145. Ф. Б. 58×84 п. л.